

Minna Glans

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Arvo- ja yhteisölähtöisen työn kehittäminen
Sosionomi YAMK
Opinnäytetyö, 2021

”KAI SE ON HYVÄ TAITO OSATA SEURATA OMAN ELÄMÄN KEHITYSTÄ – ISOSELLEKIN”

3X10D-ELÄMÄNTILANNEMITTARI OSANA ISOSTOIMINTAA

OPINNÄYTETYÖ

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET	9
2.1	Hyvinvointi.....	9
2.2	Osallisuus	11
2.3	Motivaatio	14
2.4	Nuoruus	17
3	3x10D-ELÄMÄNTILANNEMITTARI	22
4	ISOSTOIMINTA TYÖELÄMÄKUMPPANINA	25
5	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	29
6	OPINNÄYTEYÖN TOTEUTUS	30
6.1	Aineiston keruu	31
6.2	Aineiston analysointi ja säilyttäminen	36
6.3	Raportointi ja julkistaminen	38
7	TULOKSET JA YHTEENVETO.....	39
7.1	Miten nuoret kokivat mittariin vastaamisen?	39
7.2	Millaisia nuorten elämän tarpeita ja kehittämisalueita mittari toi esille?... 41	
7.3	Miten nuoret kokevat isostoiminnan tukevan heitä mittarin käsittelemillä elämäalueilla?	47
7.4	Miten nuoret kokevat omien elämänhaasteidensa käsittelyn?.....	51
7.5	Mittarin hyödyntämismahdollisuudet, SWOT-analyysi.....	53
8	OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS.....	54
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	56
10	POHDINTA	57

TIIVISTELMÄ

Minna Glans

”Kai se on hyvä taito osata seurata oman elämän kehitystä – isosellekin”
3X10D -elämäntilannemittari osana isostoimintaa

44 sivua, 4 liitettä

Joulukuu, 2021

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (YAMK), 90 op

Arvo- ja yhteisölähtöisen työn kehittäminen

Evankelis-luterilaisten seurakuntien isostoiminta tavoittaa vuosittain rippikoulun käyneiden ikäluokasta noin kymmenen prosenttia. Enemmistö isostoimintaan osallistuvista nuorista voi hyvin. Kuitenkin osa heistä lopettaa kesken kauden tai jopa kesken leirinjakson. Isosuuteen liittyvä tiivis työtahti ja sosiaalinen kanssakäyminen haastavat nuorten voimavarat ja sopeutumiskyvyn, eivätkä kaikki isokset jaksaa tehtävässään. Nuorten itsetuntoa ja itsetuntemusta vahvistamalla on mahdollista tukea ennakoivasti heidän mielensä terveyttä ja hyvinvointia.

Jokaisella nuorella on oikeus tulla nähdyksi ja kohdatuksi juuri hänelle sopivalla tavalla. Nuorilähtöisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen työntekijät tarvitsevat avukseen nuorten asiantuntijuutta ja tietotaitoa. Jotta yhteistyö mahdollistuu, on nuorten tiedostettava kehitys- ja tukitarpeensa ja tämän tiedon pohjalta heidän on oltava valmiita jakamaan ideoitaan ja ajatuksiaan. Tässä tutkimuksessa selvitettiin toimintaan osallistuvien nuorten käyttäjäkokemuksia itsearviointiin perustuvasta 3X10D-elämäntilannemittarin mobiiliversiosta, Zekki-testistä. Tutkimuksen tavoitteena oli testata mittarin soveltuvuutta osana isostoimintaa. Käyttäjäkokemuksia selvitettiin Kaarinan seurakunnan isostoimintaan osallistuvien nuorten etänä toteutetuissa haastatteluissa huhti- ja toukokuun 2021 välisenä aikana. Tutkimusmateriaalia kerättiin kolmessa teemahaastatteluryhmässä ja kolmessa yksilöhaastattelussa, joihin osallistui yhteensä 28 nuorta. Haastattelutilanteissa käytettiin strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. Aineiston analysointi tapahtui teemoittelun avulla.

Haastattelujen tuloksista on nähtävissä, että nuoret pitivät mittaria helposti käytettävänä oman hyvinvoinnin arvioinnin välineenä, mutta he eivät kokeneet sen antavan uutta tietoa. Vaikka nuorten oli helppo löytää isostoiminnan sisältöistä mittarin kysymysten käsittelemiä elämänalueita, heidän ajattelussaan hyvinvointi ja isostoiminta pysyivät erillisinä osina elämää. Tutkimustulokset osoittivat nuorten olevan kiinnostuneita seuraamaan omaa hyvinvointiaan, mutta omat hyvinvointihaasteet eivät motivoineet heitä pohtimaan isostoiminnan sisältöjen muutostarpeita vastaamaan näihin haasteisiin. Jotta nuorten kiinnostus kohdistuisi isostoiminnan sisältöjen suunnitteluun, tarvitaan lisää kehittämistyötä ja kokemusta elämäntilannemittarin käytöstä isostoiminnassa.

Asiasanat

3X10D-elämäntilannemittari, Zekki-testi, koettu hyvinvointi, motivaatio, nuoret, osallisuus, isostoiminta, teemahaastattelu

ABSTRACT

Minna Glans

"I guess it's a good life skill to know how to evaluate one's life — for the Young Confirmed Volunteers (YCV) too" 3X10D Survey self-evaluation tool as part of the YCV activity

44 pages, 4 appendices

November 2021

Diaconia University of Applied sciences

Master's Degree in Social Services

Master's Degree in Value and Community Based Development Work

The Young Confirmed Volunteers (YCV) activity of the Evangelical Lutheran Church in Finland reaches about ten per cent of the age group of those attending the confirmation each year. The majority of young people participate YCV activity are doing well. However, some of them quit in the middle of the season or even middle of the camping period. The hasty pace of work and the close social interaction challenges the resources and adaptability of young people, and not all of them can handle it. By strengthening the self-esteem and self-awareness of young people, it is possible to proactively support their mental health and well-being.

Every young person has the right to be seen and confronted exactly in a way that suits her or him. In planning and implementing youth activities, employees need the expertise and know-how of young people. To make this cooperation possible, young people must be aware of their development and support needs and, based on this knowledge, they must be prepared to share their ideas and thoughts. In this study the opinions of YCV were examined by collecting their experiences from the mobile version of the 3x10D Survey self-evaluation tool, the Zekki-test. The aim of the study was to test the suitability of the meter as part of the YCV activity. User experiences were collected in group interviews with young people participating YCV activity of Kaarina Parish between April and May 2021. The research material was collected in three themed group interviews and three single interviews, a total of 28 young people. Structured and open questions were used in the interviews. Analysis of the material took place through theming.

In this study it was found out that young people considered the Zekki-test to be easily used as a tool for self-evaluation of well-being, but they did not feel it provided new information. Although it was easy for them to find in YCV activity those areas of life that the meter treated, in their thinking well-being and YCV activity are separate parts of life. The findings showed that young people are interested in following their own well-being, but their own challenges did not motivate them to process the changing needs of YCV activity. In order to succeed to raise the interest of young people in the developing of YCV activity, the experience in the use of the self-evaluation tool in YCV activity is needed.

Key words

3X10D Survey self-evaluation, Zekki-test, experienced wellness, motivation, young people, inclusion, confirmed young volunteer activity, theme Interview

1 JOHDANTO

Toimintakauden alussa seurakunnan isostoimintaan mukaan tulleiden nuorten tarpeet ja odotukset ovat moninaiset. Nuorten mielipiteitä kuullakseen työntekijät kysyvät heidän toiveitaan toiminnan sisällön suhteen ja saavat vastaukseksi: pizzaa! Isostaitojen koulutuksen näkökulmasta toimintavuosi on työntekijöiden kannalta helppo toteuttaa ja tavoitteet ovat selkeitä. Kuitenkin intensiiviset leirijaksot haastavat nuorten ryhmänohjaajien paineensietokyvyn ja taidot tavalla, johon he eivät aina ole valmistautuneet. Leirit kokoavat yhteen suuren määrän erilaisten ja eri ikäisten ihmisten tunteita, pelkoja ja historiaa. Työntekijöiden huomiokyvyn ja voimavarojen täytyy riittää moneen. Heidän työtovereikseen sitoutuneiden nuorten itsetuntemus tarvitsee ennakolta vahvistusta niin tiedollisesti kuin kokemuksellisestikin, jotta heidän mielensä tasa-paino ja hyvinvointi mahdollistuvat haastavissa leiriolosuhteissa.

Suomen evankelisluterilaisen kirkon rippikoulut tavoittivat vuonna 2020 kolme neljäsosaa 15-vuotiaista. Seurakuntien isostoimintaan puolestaan osallistui neljäsosa näistä rippikoulun käyneistä. (Kirkon tilastot, 2020, Kuntaliitto, 2020.) Sekä rippikoululla että isostoiminnalla on valtakunnallisesti vahva asema osana paikallista nuorisotyötä ja mahdollisuus vaikuttaa alueensa nuorten hyvinvointiin ja elämänlaatuun.

Tutkimuksen kohteessa, Kaarinan seurakunnan nuorisotyössä, nuorten hyvinvoinnin haasteita on tunnistettu ja niihin on pyritty vastaamaan mahdollistamalla nuorille isostoiminnan sisältöihin vaikuttaminen. Vaikka nuoria on seurakunnassa pyritty kuulemaan, heidän toiveensa ovat saattaneet jäädä pintapuolisiksi ja toteuttamatta. Kouluterveyskyselyn (THL, 2020) ja rippikoulun itsearviokyselyn (Taulukko 1) tulosten mukaan muun muassa yksinäisyyden kokemukset ja nuorten tyytymättömyys rippikoulu-aikaan olivat merkittävästi yleisempiä Kaarinassa kuin muualla Suomessa. Jotta nuorten hyvinvointia haastavat tilanteet ja asiat saataisiin systemaattisesti näkyviksi sekä heille itselleen että työntekijöille, seurakunnan nuorisotyöhön tarvitaan uusia välineitä ja toimintamalleja. Nuorten itsetuntemusta vahvistamalla luodaan pohjaa heidän

motivaatiolleen ja kyvyilleen suunnitella seurakunnan nuorisotyöhön heidän oman elämänsä tärkeitä osa-alueita tukevaa toimintaa.

Opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa tietoa uuden toimintamallin kehittämistyöhön. Kaarinan seurakunnan isostoimintaan osallistuvat nuoret koekäyttivät erityisesti nuorille suunnattua oman hyvinvoinnin itsearviointitestiä. Tutkimuksen aineisto kerättiin heidän käyttäjäkokemuksistaan ja arvioistaan mittarin käyttökelpoisuudesta isostoiminnan osana. Käytössä oli Diakonia-ammattikorkeakoulun ohjauksessa kehitetyn 3x10D-elämäntilannemittarin digitaalinen mobiiliversio, erityisesti 15–25-vuotiaille suunnattu Zekki-testi. Tutkimuksen hypoteesina on, että elämäntilannemittarin käyttö mahdollistaa nuorelle oman hyvinvoinnin tilan ja tarvittavan tuen tiedostamisen. Tämä puolestaan auttaa nuorta näkemään isostoiminnan mahdollisuudet oman hyvinvoinnin edistäjänä ja motivoi häntä ottamaan vastuuta isostoiminnan sisältöihin vaikuttamisesta. Seurakunnan työntekijöille isostoiminnan sisältöjen arviointi yhteistyössä oman elämäntilanteensa tiedostaneitten nuorten kanssa mahdollistaa aidosti nuorilähtöisen kehittämistyön.

Tutkimusraportti toimii Kaarinan seurakunnan isostoiminnan jatkokehittämisen tietopohjana. Tavoitteena on, että jatkossa isostoiminnassa ja myös rippikoulussa käytettävä nuorten itsearviointimalli tavoittaa suunnitelmallisesti paikallisten nuorisotyön toimijoiden kautta ikäkausittain kaikki kaupungin nuoret ja lisää heidän aktiivisuuttaan toimia oman hyvinvointinsa edistämiseksi.

2 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET

Opinnäytetyössä tarkastelun kohteena ovat nuoren elämänlaatu eli hänen kokemansa hyvinvointi sekä hänen mahdollisuutensa vaikuttaa sen osatekijöihin, joita ovat sosiaalinen pääoma, osallisuuden kokemus ja itsensä toteuttaminen. Moninaisuus on yhteinen nimittäjä hyvinvoinnin erilaisille teoreettisille määritelmille. Hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia tulee tarkastella samanaikaisesti mahdollisimman laaja-alaisesti ja monipuolisesti. Hyvinvointia ei voi mitata vain yhdellä mittarilla, vaan sitä tulee lähestyä usean ulottuvuuden kautta. (Stiglitz ym., 2009.)

2.1 Hyvinvointi

Pohjoismaisen hyvinvointitutkimuksen taustalla vaikuttaa sosiologi Erik Allardtin (1976) hyvinvointiteoria ja teorian sisältämät kolme ulottuvuutta. Nämä ulottuvuudet ovat elintaso (having), psykososiaalinen hyvinvointi (loving) ja itsensä toteuttaminen (being). Opinnäytetyö tarkastelee hyvinvointia Allardtin (1976) kehittämän käsitteistön pohjalta. Allardtin ajatusmalli perustuu siihen, että ihminen kärsii hyväksynnän, tunnustuksen ja vaikutusmahdollisuuksien puutteesta yhtä lailla kuin taloudellisesta niukkuudesta. (Allardt, 1976.)

Elintaso-käsitteellä Allardt kuvaa ihmisen valmiutta toteuttaa ja kokeilla omia toimintamahdollisuuksiaan, kun hänelle on mahdollistettu kohtuullinen elintaso ja kyllin suotuisat olosuhteet. Psykososiaalisen hyvinvoinnin käsite puolestaan kuvaa yksilön tarpeiden tyydytystä suhteessa muihin ihmisiin hänen antaessaan arvostusta ja tullessaan arvostetuksi. Positiivisen vastavuoroisen kokemuksen myötä ihmisen ymmärrys oman hyvinvointinsa tilasta ja luottamus omaan selviämiseen vahvistuvat. Kolmannen käsitteen mukainen elämä mahdollistaa itsensä toteuttamisen. Tällöin arvonanto, resurssit ja mielenkiintoinen tekeminen toteutuvat ja tasapainoinen suhde ympäristöön ja vapaus omien tavoitteiden asettamiseen on mahdollista. Allardtin luomaa käsitteistöä on myöhemmin täydennetty itsensä toteuttamisen-käsitteellä (doing), joka kuvaa opinnäytetyölle oleellista osallisuuden muotoa eli mahdollisuutta vaikuttavaan

ja vastuulliseen tekemiseen. Allardt'n käsityksen hyvinvoinnista voidaan katsoa ohjaavan yhteisöjä jakamaan sekä resursseja että vastuuta niin, että yksilö voi kokea kuuluvansa yhteisöönsä sen täysivaltaisena ja toimivana jäsenenä. (Allardt, 1989; Hirvilammi & Helne, 2014, s. 2169).

Yksilöiden tuottamia omakohtaisia arvioita yhdistämällä on mahdollista tarkastella koko yhteisön hyvinvointia kolmesta eri näkökulmasta. Yhteisöä voidaan ensinnäkin tarkastella niiden arvioiden pohjalta, joissa yksilö käsittelee omaan elämäänsä vaikuttavia tekijöitä, kuten työtä, kotia, stressiä tai onnellisuutta. Toinen näkökulma on tarkastella yksilön arvioita koko yhteisöön vaikuttavista tekijöistä, kuten infrastruktuurista ja yleisestä turvallisuudesta. Kolmas arviointinäkökulma on yhdessä koettu hyvinvointi. Yhteisön hyvinvoinnin voidaan katsoa olevan enemmän kuin osiensa summa. Jo yksinomaan yhteisöön kuulumisen vaikuttaa kollektiiviseen kokemukseen hyvinvoinnista. Yhdessä koettu hyvinvointi on todettu yksilön hyvinvointia vahvemmakeksi ilmiöksi torjumaan ympäristön uhkia ja haasteita. Toisaalta tutkimus osoittaa, että arvioinnit yhteisön yhteisistä toimintamuodoista ja arvoista voivat myös laskea yhteisön kokonaismielialaa. (Stiglitz ym., 2009; Corcoran ym., 2019.)

Jotta yhteisö voi tavoitteellisesti lisätä jäsentensä hyvinvointia, täytyy hyvinvointitavoitteiden saavuttamisen tasoa mitata ja seurata. Ennen tätä tulee tutkittava ilmiö muuttua konkreettisiksi tavoitteiksi, jotta havainnointi on mahdollista. Kokemustiedon kerääminen yhteisön jäseniltä antaa periaatteessa tietoa siitä, miten kokonaishyvinvointi on lisääntynyt, mutta tuloksesta ei voida suoraan päätellä, mikä vaikutus juuri kyseisellä toiminnolla on ollut hyvinvoinnin kehittymisessä. Jotta yhteisön jäsenten arvioinnilla oman hyvinvointinsa muutoksen määrästä ja laadusta on todellista merkitystä, on määriteltävä ne oletukset, joiden perusteella valitun toiminnan oletetaan saavuttavan halutut tavoitteet. Hyvinvointia arvioitaessa on tärkeää huomioida erilaisia indikaattoreita ja asteikkoja, jotta tiedetään, mitä mitataan ja mitä vaikutuksia asioiden välillä on. (Corcoran ym., 2019.)

2.2 Osallisuus

Osallisuus on yhteisön hyvinvoinnista osalliseksi pääsemistä. Tutkimuksen mukaan osallistuminen yhteisön toimintaan tai harrastukseen lisää yksilön tyytyväisyyttä omaan elämänlaatuunsa (Ardahan, 2021, s. 611.) Osallisuudessa on keskeistä, että yksilö itse on toiminnan aktiivinen kokija ja tekijä. Osallisuuden kuuluvat tiedon jakaminen, sitoutuminen toimintaan sekä mahdollisuus ja kykenevyys olla mukana vaikuttamisprosesseissa. Osallistumisen ja osallisuuden suhdetta on kuvattu porrasmallien avulla. Nämä mallit perustuvat soveltuksiin Arnsteinin kahdeksanportaisesta osallistumisasteikosta. (Gretschelin 2002, s. 80–85.) Asteikossa yksilön osallisuus kasvaa ei-osallisuudesta osallisuuteen, kun edetään askelmia, jotka kuvaavat yksilön ja yhteisön välistä valtasuhdetta. Hart (1997, s. 40–42) puolestaan loi porrasmallin (Kuva 1) kuvaamaan lasten oma-aloitteellisuutta yhteistyössä aikuisten kanssa. Hän kehitti asteikon lasten täysivaltaisen osallisuuden toteutumisen tueksi, kun tavoitteena on aito kumppanuus ja vuorovaikutus, ei vain lasten motivoiminen työskentelemään ilman aikuisia. Lapsen tulee tällöin saada osallistua haluamallaan tavalla ja panoksella.

Hart (1997) pitää aikuislähtöistä mutta yhteistä päätöksentekoa hyvänä edellytyksenä aidolle kumppanuudelle, koska lapsilla ei aina ole kokonaiskäsitystä esimerkiksi resursseista eikä välttämättä myöskään kärsivällisyyttä ottaa niistä selvää. Vaikka Hartin mukaan kahdeksas askel on tavoiteltavin, olennaista ei kuitenkaan ole, että lapsi toimisi mahdollisimman korkealla tasolla, vaan tärkeintä on valinnanvapaus. Yksittäisen lapsen tulee voida olla toiveittensa ja kykyjensä mukaisesti eri tavoin osallisena projektin eri vaiheissa. Aikuisten roolin kannalta olennaista on, että vältetään toimimista kolmella alimmalla osallistamista välttävällä portaalla. (Hart, 1997, s. 40–42.)

Hart, osallisuuden portaat	
Manipulation, askelma 1	
Aikuiset käyttävät lapsia saadakseen läpi omia tavoitteitaan. Lasten panos esitetään täysin irrallisena varsinaisesta kontekstista ja aikuiset kiistävät oman osuutensa yhteisestä työstä.	
Decoration, askelma 2	
Lapsia käytetään tapahtuman koristeena. He ovat mukana, mutta eivät pääse osallistumaan tapahtuman järjestämiseen. Heidän ei kuitenkaan teeskennellä tehneen asioita.	
Tokenism, askelma 3	
Lasten osallistuminen on näennäistä. Kriittinen vaihe, jossa aikuiset luulevat toimivansa oikein, mutta lasten toimille ei ole annettu kylliksi tietoa ja valtaa.	
Assigned but informed, askelma 4	
Aikuiset ohjaavat lapset päättämäänsä toimintaan. Informaatio kulkee vain ylhäältä alaspäin, aikuisilta lapsille. Prosessi ei ole demokraattinen eikä todellista vaikuttamista tapahdu, vaikka lapset ovatkin osallisena tapahtumaan.	
Consulted but informed, askelma 5	
Lapset saavat tietoa koko asiakokonaisuudesta, kutsun mukaan toimijoiksi sekä täyden tiedon lopputuloksesta.	
Adult-initiated, shared decisions with children, askelma 6	
Lapset ja aikuiset toimivat ja tekevät päätökset yhdessä, mutta aikuisten aloitteesta.	
Child-initiated and directed, askelma 7	
Idea toimintaan tulee lapsilta. He ovat päätoimijoina prosessin kaikissa vaiheissa. Aikuinen toimii taustalla kannustaen ja mahdollisuuksia luoden.	
Child-initiated, shared decision with adults, askelma 8	
Lapset ovat aitoina toimijoina aikuisen rinnalla ja koko prosessi tehdään yhdessä, jolloin kokemus osallisuudesta on vahva.	

Kuva 1. Osallisuuden portaat, Hart (1997, s. 40)

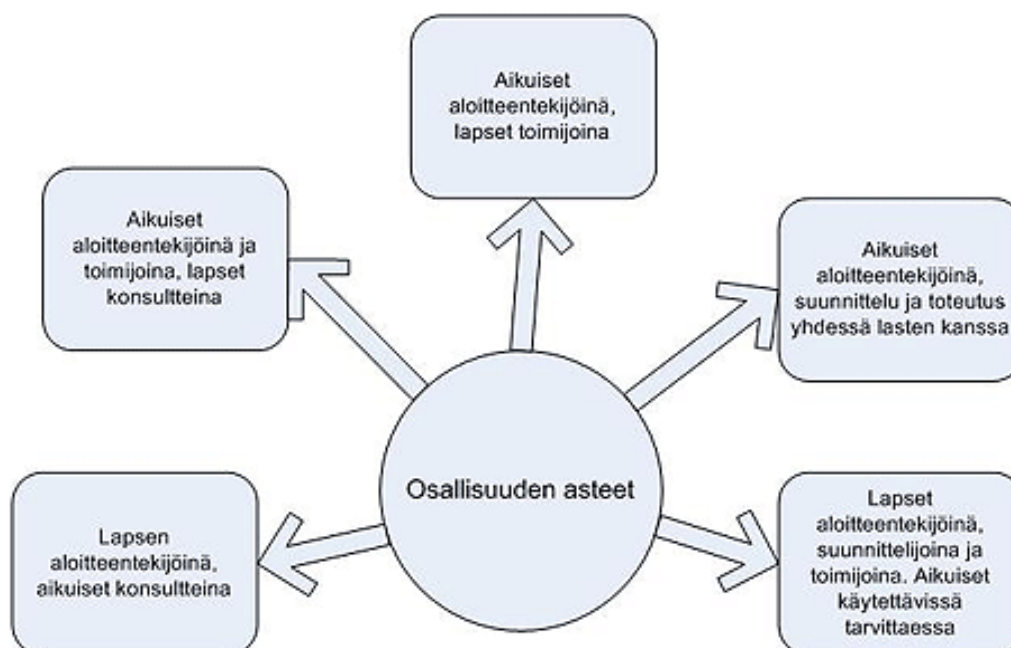
Arnsteinin ja Hartin osallisuuden porrasmallien pohjalta on eri toimialoille muokattu omaa toimintaa palvelevia malleja. Leena Nousiaisen koulumaailmaan kehittämässä mallissa, osallisuuden askeleissa (Kuva 2), osallisuuden mittariksi on määritelty se, kuinka nuori kokee omassa opiskeluympäristössään osallisuutensa ja toimintavaltansa sekä se, kuinka hyvin nuoren asema säilyy

prosessien aikana. Tässä osallisuuden mallissa tavoitteena on oppilaiden itseohjautuvuus eli viimeinen viides askel.

Nousiainen, osallisuuden askeleet
Yksisuuntainen prosessi, 1. askel
Oppilaiden sopeutuminen valmiisiin suunnitelmiin.
Vuoropuhelu, aikuiset ohjaavat, 2. askel
Oppilaiden osallistuminen aikuisten ehdoilla tapahtuvaan suunnitteluun ja kuuleminen ilman todellista mahdollisuutta vaikuttaa päätöksen tekoon.
Luova yhteistyö, 3. askel
Oppilaiden ja aikuisten välinen luova, uutta kehittävä yhteistyö, jossa aikuiset arvostavat oppilaiden näkemyksiä tasavertaisina.
Kohti itsenäistä päätöksentekoa, 4. askel
Oppilaiden itsenäistä vastuunottoa tuetaan. Aikuinen tulee apuun tarvittaessa
Itseohjautuvuus, 5. askel
Oppilaiden itsenäinen itse asetettujen tavoitteiden mukainen työskentely. Aikuiset mahdollistavat toiminnan tarjoamalla resurssit ja verkostot.

Kuva 2. Osallisuuden askeleet (Nousiainen 2007)

Oranen, osallisuuden asteet

Kuva 3. Osallisuuden asteet (Lastensuojelun käsikirja, 2016)

YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimuksessa (1989) osallisuus käsitetään lasten ja nuorten oikeutena ilmaista omat näkemyksensä ja mielipiteensä kaikissa heitä koskevissa asioissa. Sinclair (2004) toteaa kuitenkin, että konsultoiva rooli tekee osallisuudesta passiivisen. Aktiivisena toimintana osallisuus tarkoittaa toimintaa, jossa nuori selkeästi ymmärtää omat mahdollisuutensa vaikuttaa toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. (Sinclair, 2004, s. 110–111.) Vuoden 2019 hallitusohjelman tavoitteisiin kuuluvat nuorten syrjäytymisen vähentäminen ja nuorten osallisuuden kasvattaminen. Näihin pyritään muun muassa vahvistamalla nuorten kuulemisen kanavia, järjestöjen, nuorisotyön toimijoiden ja koulujen yhteistyötä sekä vapaaehtoistyöpanoksen ja osaamisen huomioimista. (Hallitusohjelma, 2019.)

Tutkija Pekka Launonen (2007, s. 85–86) jäsentää osallisuuden osaksi kristillistä nuorisotyötä ja sen kolmea ulottuvuutta. Näitä ovat pedagoginen, hengellinen ja sosiaalinen ulottuvuus, joiden välimaastossa toteutuvat yhteisöllisyys, sosiaaliset suhteet, palvelu, opetus ja kasvatusta. Perusajatuksena on, että seurakunnassa voidaan osallisuuteen kasvaa yhdessä näiden kaikkien ulottuvuuksien vaikutuspiirissä. (Thitz, 2013.) Samalla, kun seurakuntalaisen rooli muuttuu aktiivisemmaksi ja osallistuvammaksi, on myös seurakunnan työntekijän rooli muutoksessa. Minna Valtosen (2019) artikkeli käsittelee seurakunnan työntekijän työnkuvan muutosta erityisesti suhteessa seurakuntalaisiin ja vapaaehtoihin. Työntekijän rooli on muuttumassa toteuttajasta mahdollistajaksi. Lähtökohtana on palvelumuotoilun ajatuksen mukaisesti rakentaa seurakunnan toimintaa niin, että se vastaa alueella asuvien tarpeisiin ja lisää koko lähiympäristön hyvinvointia. Yhteisölähtöisyys pitää sisällään sekä seurakuntalaisten että seurakuntaan kuulumattomien osallisuuden. (Malkavaara & Valtonen, 2019, s. 198.)

2.3 Motivaatio

Motivaatio on sisäinen tila, joka vaikuttaa ihmisen valintoihin sekä ylläpitää ja ohjaa tämän toimintaa. Itsemääräämisoikeusteorian mukaan motivaation ymmärtäminen vaatii tietoa ihmisen syvällisistä psykologisista tarpeista, kuten hyväksytyksi tuleminen ja autonomian tunteesta. Kun ihmisen käyttäytyminen

pohjautuu enemmän itsenäisiin päätöksiin kuin ulkopuolelta määriteltyihin ja kontrolloituihin tavoitteisiin, seuraukset ovat positiivisempia sekä käyttäytymisen laadussa että terveydessä ja hyvinvoinnissa. Motivoitumisessa autonomian tunne on tärkeä. (Deci, & Ryan 2000; Maslow 1954.) Vanhemmat, ystävät, opettajat ja auttavat tahot voivat ohjata nuorta vain tiettyyn rajaan asti, mikäli nuorelta itseltään puuttuu motivaatio avun vastaanottamiseen ja muutokseen. Usein nuoren vastustus vähenee ja motivaatio lisääntyy yksilöiden välisen luottamuksen kasvaessa ja yhteistyön edetessä. (Lappalainen & Lappalainen, 2017, s. 88.)

Motivaatio jaetaan tyypillisesti ulkoisiin ja sisäisiin tekijöihin. Suhtautuminen odotettavissa olevaan palkkioon erottaa sisäinen ja ulkoisen motivaation toisistaan. Nämä voivat kuitenkin esiintyä myös samanaikaisesti ja täydentää toisiaan. (Martela & Jarenko, 2015, s. 25). Ulkoisesta motivaatiosta on kyse, kun tekemisen syy on jokin ulkoinen tekijä. Ulkoisella motivaatiolla toimiva ihminen ei ole niinkään kiinnostunut itse tehtävästä vaan palkkiosta. Sisäisesti motivoituneen toiminnan tyydytys tulee itse tekemisestä, ei tekemisen seurauksista. Tyypillisiä sisäisesti motivoituneita toimia ovat leikkiminen, etsiminen, tutkiminen ja haasteellinen toiminta, jolloin ihmiset toimivat vailla odotusta ulkoisesta palkkiosta. Kun ihmisellä on sisäinen motivaatio asiaan, hän hakeutuu tekemään asioita, jotka kiinnostavat tai joita hän pitää arvossa. (Martela & Jarenko, 2015, s. 26.)

Esimerkiksi terveellisten elintapojen omaksumisessa ja ylläpitämisessä sisäisen motivaation määrä ja omien arvojen tarkastelu on merkityksellisempää kuin auktoriteetin ja ammattilaisen ohjeet tai käskyt. Nuorten motivaatiota voidaan aktivoida suhteellisen helposti kertomalla terveyden ja hyvinvoinnin merkityksestä, sillä moni heistä jo ajattelee näiden olevan hyvän elämän kannalta tärkeitä asioita (Pietiläinen ym., 2015, s. 286). Nuorten elintapojen pysyvä muutos terveellisempään suuntaan vaatii kuitenkin jatkuvan tuen lisäksi selkeitä tavoitteita ja edistymisen huomioimista palautetta antamalla. (Lappalainen & Lappalainen 2017, s. 88.)

Professori Steven Reiss (2000) on kyseenalaistanut sisäisen ja ulkoisen motivaation käsitteet, ja hänen tutkimustensa mukaan on olemassa ainoastaan sisäistä motivaatiota. Hänen mukaansa kaikkia ihmisiä yhdistävät sisäiset motiivit pystytään tiivistämään kuuteentoista elämän perustarpeeseen. Näitä ovat valta, riippumattomuus, uteliaisuus, hyväksyntä, järjestys, säästäminen, kunnia, idealismi, sosiaaliset kontaktit, perhe, status, voittaminen, romantiikka, syöminen, ruumiillinen aktiivisuus ja mielenrauha. Kaikilla ihmisillä ei esimerkiksi ole samanlaista halua oppia uutta, kehittyä tai haastaa henkisiä voimavarojaan. Ihmisellä saattaa olla synnynnäisten ominaisuuksien ja kasvatuksen yhdistelmänä matala uteliaisuuden tarve. Heitä motivoi konkreettisten, hyödyllisten asioiden tekeminen ja rutiinit enemmän kuin uuden oppiminen. Myöskään valta tai vastuu ei motivoi kaikkia. Joitakin motivoi se, että saa olla päättämättä asioista ja antaa vastuun toisille. Tällöin on toiminnassa huomioitava, että yhteisössä myös pelkkä mukana oleminen on mahdollista kokea tärkeäksi ja tarpeelliseksi. (Reiss, 2000.)

Toiminnan kehittämiseen osallistumisen on todettu lisäävän osallistujien motivaatiota ja sitoutumista yksittäisten tehtävien päämäärätietoiseen suorittamiseen. Yhteistoiminnallisuus (collaboration) on toimintatapa, jossa mahdollistetaan usean toimijan osallistuminen yhteiseen päämäärään tähtäävään prosessiin. Se soveltuu erityisesti käytännönläheiseen kehittämistyöhön. Sen toimintatavat ovat yhdessä jaettu kriittinen pohdinta ja ajatusten vaihto (Anttila, 2009, 44). Yhteistoiminnallisuus tähtää siihen, että organisaation kaikilla tasoilla toimivilla ja työskentelevillä on tasavertainen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Yhteisölähtöinen työ lähtee yhteisöjen omista tarpeista ja yhteisistä päämääristä, joiden asiantuntemus löytyy sekä organisaation asiakkailta että työntekijöiltä (Murto, 1992, s. 42; Sinclair, R. 2004). Paras tulos organisaation prosessien kehittämisessä saadaan henkilöstön ja asiakkaiden kanssa yhdessä toteuttaen. (Skyttä, 2005, s. 44.) Yhteiseen kehittämiseen osallistuneet saavat käyttää omia tietojaan ja taitojaan yhteiseksi hyväksi. He saavat myös ajankohtaista ja monipuolista tietoa, mikä lisää kiinnostusta ja motivaatiota yhteisten asioiden hoitamiseen. (Määttä & Ojala, 1999, s. 16.)

Erik Allardtin (1976) hyvinvoinnin ulottuvuudet-käsitteistöön myöhemmin liitetty doing-ulottuvuus kuvaa ihmisen tarvetta vastuun ottamiseen ja merkitykselliseen yhteiseen tekemiseen. Myös isostoimintaan osallistuvien nuorten osallistaminen yhteisön ja ympäristön kehittämiseen on merkityksellistä. Taustalla on hypoteesi osallistamisen hyvistä ja aktivoivista vaikutuksista. Kun nuorilta kerätään käytännönläheistä arvokasta tietoa yhteisen toiminnan kehittämiseen, tämä kohottaa nuorten omanarvontuntoa. Nuoret ovat motivoituneita, kun kokemus autonomiasta, vaikuttamismahdollisuuksista, yhteenkuuluvuudesta ja osallisuudesta toteutuu heidän toimintaympäristössään. Allardtin ajattelun pohjalta heidän osallistumisensa elämäntilannemittarin käytettävyyden arviointiin isostoimintakontekstissa sekä puolestaan isostoiminnan sisältöjen tarkastelu suhteessa oman elämän haasteisiin lisää kokonaisvaltaisesti heidän tietoisuuttaan vaikuttamisen mahdollisuuksista. (Helne & Hirvilammi, 2015.)

2.4 Nuoruus

Nuoruus on lapsuudesta aikuisuuteen kasvamisen aikaa, jolloin yksilön kehitykseen, ajatteluun ja valintoihin vaikuttavat niin ympäröivä yhteiskunta ja valitseva kulttuuri kuin kasvuympäristökin. Kehityspsykologisen tutkimuksen mukaan nuoruus voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen: varhaisnuoruuteen (11–14-vuotiaat), keskinuoruuteen (15–18-vuotiaat) ja myöhäisnuoruuteen (19–25-vuotiaat). (Nurmi 2003, s. 181.) Koulutukselliset siirtymät, muun muassa yleisesti keskinuoruuteen sijoittuva toisen asteen opintojen aloittaminen, ovat ajanjaksoja, jolloin tapahtuu paljon muutoksia sekä nuoren hyvinvointia parantavaan että huonontavaan suuntaan. (Salmela-Aro & Nurmi, 2017.)

Nuoruuteen kuuluvat oman identiteetin kehittyminen, vanhemmista itsenäistyminen ja ikätovereitten merkityksen kasvu. Muutosta tapahtuu ruumiinkuvan, tunnemaailman, seksuaalisuuden sekä seksuaalisen identiteetin alueilla. Nuorisopsykiatrian professorin Veikko Aalbergin (2007) mukaan nuoren psyykinen kehitys ei kuitenkaan etene suoraviivaisesti, vaan kehityksen ja taantumisen kaudet saattavat vuorotella. Ikäkauteen kuuluva ominaisuus on

myös kypsymättömyys, joka aiheuttaa lyhytjännitteisyyttä, hetkessä elämistä, levottomuutta ja harkitsemattomia ratkaisuja. (Aalberg & Siimes, 2007.)

Nuoruus on ainutlaatuinen elämänvaihe, jonka aikana yksilö tekee oman tulevaisuutensa kannalta merkittäviä valintoja ja ratkaisuja. Ympäristöstä saatu tuki, positiivinen palaute ja onnistumisen kokemukset vahvistavat nuoren itsetuntoa ja auttavat häntä kehittymään omien voimavarojensa ja vahvuuksiensa mukaisesti. Nuoruudessa osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden kokemukset ovat erityisen merkityksellisiä. (Salmela-Aro, 2011.) Kun nuori kokee itsensä hyväksytyksi, hänen itsetuntonsa vahvistuu ja hänen minäkuvansa kehittyy, mikä puolestaan auttaa nuorta kohtaamaan haasteita ja pettymyksiä. (Aaltonen ym., 2003.)

Nuorisolaki (L 1285/2016) velvoittaa kuntia huolehtimaan nuorten osallisuudesta ja palveluista nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Kaarinan kaupungin strategia vuosille 2019–2023 asettaa tavoitteeksi kaupunkilaisten hyvinvoinnin ennakoivan edistämisen. Myös lapsivaikutusten arviointi on otettu osaksi strategiaa. Lapsille ja nuorille on laadittu hyvinvointisuunnitelma, jossa määritellään tarvittavat hyvinvointia edistävät sekä ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut. Näitä ovat neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut, varhaiskasvatus, nuorisopalvelut, ennaltaehkäisevä perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelut sekä sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut lapsiperheiden aikuisille ja vammaispalvelut sekä tiivis yhteistyö kolmannen sektorin palveluiden, kuten järjestöjen, urheiluseurojen ja seurakuntien kanssa. (Kaarinan kaupunki, 2019.) Koulu-, ystävä- ja harrastusyhteisöllä on suuri merkitys osana nuoren oman hyvinvoinnin kokemusta. Holistisen näkemyksen mukaan yksilön hyvinvointi on kokonaisuus ja ihmistä tulee tarkastella, tukea ja hoitaa psykofyysis-sosiaalisena olentona, kaikki ihmisen elämänalueet huomioiden. Myös henkisyiden ja hengellisyyden katsotaan vaikuttavan yksilön valintoihin ja kokemukseen siitä, mikä elämässä on hyvää ja tavoiteltavaa. Ihmisen kaikkia puolia huomioivan ja kunnioittavan asenteen tulee sisältyä palvelun tuottajan ja palvelun käyttäjän suhteeseen myös harrastusmaailmassa. (Siirto, 2018; Pyykönen, 2012, s. 75.)

Valtaosa suomalaisista nuorista voi hyvin. Perheiden eriarvoistuminen on kuitenkin enenevässä määrin lisääntynyt. Poikkeuksellinen pandemia-aika on vain vahvistanut ilmiötä, mikä näkyy erilaisten riskitekijöiden yhä voimakkaampana kasautumisena joukolle nuoria. Näiden nuorten huono-osaisuus alkaa ilmetä erityisesti yläasteikässä ja joka neljännellä ikäryhmän nuorella on haasteita hyvinvoinnissa ja sosiaalisissa suhteissa. Syrjintä ja kiusaaminen sekä toisaalta mielenterveyspalvelujen heikko saatavuus huonontavat nuorten elämänlaatua. Myöhemmin vaikeudet näkyvät niin heidän terveydentilassaan ja elämäntavoissaan kuin opiskelussa ja työllistymisessäkin. (Rönkä, 1999.) Myös tavallisesti paremmin voivilla nuorilla ilmastonmuutoksen ja koronatilanteen vaikutukset ovat lisänneet ahdistuneisuutta ja heikentäneet tulevaisuudenuskoa (Väestöliitto, 2021).

Tutkimusten mukaan 2000-luvun toisen asteen opiskelijoiden tunteista suurin osa on ollut kielteisiä (Salmela-Aro & Upadyaya 2014, 152). Lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista tytöistä 18 % ja pojista 7 % kokee itsensä yksinäiseksi (THL 2021). Erityisesti kiusaamiseen liittyvä yksinäisyys heikentää nuorten hyvinvointia ja altistaa masennus- ja ahdistusoireille. (Salmela-Aro & Upadyaya 2014, 152). Tarve tukitoimille on suuri, mikä haastaa nuorten mielenterveyspalveluiden resurssien riittävyyden erityisesti opiskeluhuollossa. Karvin (2018) selvityksen mukaan oppilaitosten mielenterveyspalvelut ovat oppilas- ja opiskeluhuoltolain (L 886/2017) voimaan astumisen jälkeen parantuneet, mutta ne eivät silti ole tasapuolisesti kaikkien nuorten saatavilla ja tukitoimet eivät ole kaikkialla riittäviä. Myös nuorten henkinen kynnyksen avun pyytämiseen on korkea. (Summanen ym., 2018.) Opetushallituksen selvityksen (2019) mukaan kerätyn hyvinvointitiedon hyödyntäminen nuorten elämänlaadun parantamiseksi ja opiskelun tukemiseksi jää vähäiseksi. Vaikka kyselyyn osallistutaan kattavasti, kerätty tieto ohjaa jatkotoimenpiteitä vain puolessa suomalaisista kunnista. Esimerkiksi kouluterveyskyselyn tuloksia saatetaan käydä yhdessä opiskelijoiden kanssa läpi, mutta tulosten työstö toteutettaviksi toimenpiteiksi tai toimintatapojen muutoksiksi jää toteutumatta. (Väyrynen ym., 2019.)

Toisen asteen oppilaitokset ovat jatkuvan muutoksen alla sekä talouden tiukenemisen että opetussuunnitelmauudistusten ja digitalisaation lisääntymisen myötä. Tämä kuormittaa sekä opiskelijoita että henkilökuntaa. Opiskelun vaatimukset lisäävät uupumusta, ja uupumus laskee edelleen kouluinnostusta, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Koulupahoinvointi ja opiskeluväsymys siirtyvät myös helposti muille elämänalueille ja lisäävät alttiutta sairastua masennukseen. Yhdessä tekeminen ja oppiminen sekä muut yhteisöllisyyttä vahvistavat käytännöt ovat Suomessa vertailumaita harvinaisempia. (Salmela-Aro & Nurmi 2017, s. 89–91.) Karvin (2018) selvityksessä opiskelijoiden mukaan oppilaitoksissa tulisi nykyistä enemmän panostaa yhdessä suunnitteluun, ennaltaehkäisevään toimintaan ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Oleellista nuoren hyvinvoinnin kannalta on, kokeeko hän saavansa tukea ja vaikutusmahdollisuuksia sekä tuntee ko hän yhteenkuuluvuutta toimintaympäristössään, niin opiskeluissaan kuin vapaa-ajan harrastuksissaankin. (Summanen ym., 2018.)

Hyvinvoinnin mittaamisessa on useita lähestymistapoja. Olennaiset jaot ovat subjektiivisten ja objektiivisten sekä positiivisten ja negatiivisten mittareiden välillä. Objektiiviset mittarit eivät ole riippuvaisia mitattavasta kohteesta, kun taas subjektiiviset mittarit ottavat tämän huomioon. Mittaamisen tapaan vaikuttaa myös se, halutaanko kuvata yksilöitä ja heidän välisiä eroja vai suuria ihmisryhmiä. (THL, 2016.) Mittari on valittava siten, että se antaa olennaista tietoa toiminnan tavoitteiden arviointia varten. Kun esimerkiksi tavoitteena on lisätä hyvinvointia, on osallistujien omassa hyvinvoinnissaan kokema muutos tarkempi mittari kuin tyytyväisyys tarkasteltuun toimintaan. (Vilkka, 2015.)

Nuorten hyvinvointia seurataan Suomessa sekä valtakunnallisilla että paikallisilla selvityksillä ja ohjeistuksilla, kuten kouluterveyskyselyillä sekä kuntien ja kaupunkien hyvinvointisuunnitelmilla ja -kertomuksilla. 2000-luvulta on saatavissa usean organisaation tuottamaa tutkimustietoa nuorten hyvinvoinnista ja hyvinvointipalveluista. Muun muassa sosiaali- ja terveysministeriö (2012; 2014) selvitti opiskeluterveydenhuollon toimintaa vuosina 2012–2014. Lapsiasiavaltuutetun toimesta koottiin eri tutkimusten tuloksista raportti lasten ja nuorten hyvinvoinnista vuonna

2014, ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteutti raportin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä lukiokoulutuksessa vuonna 2015. THL:n valtakunnallinen kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi sekä peruskoulussa että toisen asteen koulutuksessa lukioissa ja ammatikouluissa. Nuorten arvoja ja asenteita vuosittain tutkiva Valtion nuorisoneuvoston ja Nuorisotutkimusverkoston yhteistyönä toteuttama nuorisobarometri keskittyi vuonna 2017 osaamiseen ja koulutukseen ja vuonna 2019 nuorten jaksamiseen nopeasti muuttuvan työnelämän ja tulevaisuuden epävarmuuden keskellä. (Pekkarinen & Myllyniemi, 2017, s. 90–93; Siltala 2020, s. 5; Sosiaali- ja terveysministeriö, 2018.)

Keskinuoruutta elävien hyvinvointia on tutkimuksissa tarkasteltu eri teorioiden näkökulmasta. Muun muassa kehityksellisen ekosysteemin (Upadyaya, & Salmela-Aro 2013, s. 136), vaatimus-resurssimallin (Salmela-Aro, & Upadyaya, 2014), itsemääräämisteorian (Ryan & Deci, 2017) ja kehitysvaihe-ympäristö-yhteensopivuusteorian (Salmela-Aro, 2017) kautta. Kehityksellisen ekosysteemin mukaan elämäntyytyväisyys ja ystävien, vanhempien, opettajien sekä ohjaajien myönteinen vaikutus lisäävät opiskelu- ja osallistumismotivaatiota. Tulokset osoittavat, että nuori ja hänen hyvinvointinsa taso puolestaan vaikuttavat hänen kehitysympäristöönsä (Nurmi, 2003; Salmela-Aro, 2017.) Henkilökohtaisten ja ympäristön tarjoamien resurssien on todettu lisäävän innostusta ja kuormittavien vaatimusten puolestaan on todettu lisäävän uupumusta. Opiskelu-ympäristössä koettu uupumus siirtyy helposti myös muille elämänalueille ja altistaa masennukselle. (Salmela-Aro & Upadyaya, 2014.) Tutkimusten tulokset osoittavat, että tällä hetkellä toisen asteen opiskelu-ympäristöt eivät vastaa kyllin hyvin nuorten psykologisiin perustarpeisiin, kuten autonomian, pystyvyyden, vaikuttamisen ja yhteenkuuluvuuden tarpeisiin ja opiskelevan nuoren hyvinvointi on uhattuna (Marttinen ym., 2016 s. 185–188; Salmela-Aro, 2017).

Kouluterveyskyselyn vuoden 2019 (Ikonen & Helakorpi, 2019) tulokset osoittavat, että kaarinalaisista lukiolaisista lähes neljännes koki tervey-

dentilansa olevan keskinäinen tai huono. Kaarinassa noin 10 prosenttia 8. ja 9. luokan oppilaista koki itsensä yksinäiseksi ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 13 prosenttia. Yksinäisyyden kokemukset etenkin tytöillä yleistyvät selvästi yläkoulussa ja lukiossa, ja ne ovat Kaarinassa yleisempiä kuin Suomessa keskimäärin. (Kaarinan kaupunki, 2020; THL 2019.)

Suomalaisena ilmiönä voidaan pitää rippikouluajan vaikutusta nuorten hyvinvointiin, erityisesti yksinäisyyden kokemukseen. Rippikoulu-aika on monelle nuorelle sosiaalisesti aktiivinen jakso, jolloin syntyy myös paljon uusia ystävyssuhteita. Kouluterveyskyselyjen mukaan kahdeksannella luokalla nuorten yksinäisyyden kokemuksessa tapahtuu muutos parempaan, mitä ei tutkija Niina Junntilan (2010) mukaan voida selittää millään muulla taustavaikuttajalla kuin rippikoululla. Rippikoulun jälkeisen seurakunnan nuorisotyön haastaakin tieto, ettei positiivinen muutos ole pysyvä, vaan yhdeksännellä luokalla tilanne palaa ennalleen. (Porkka & Tervo-Niemelä, 2021.)

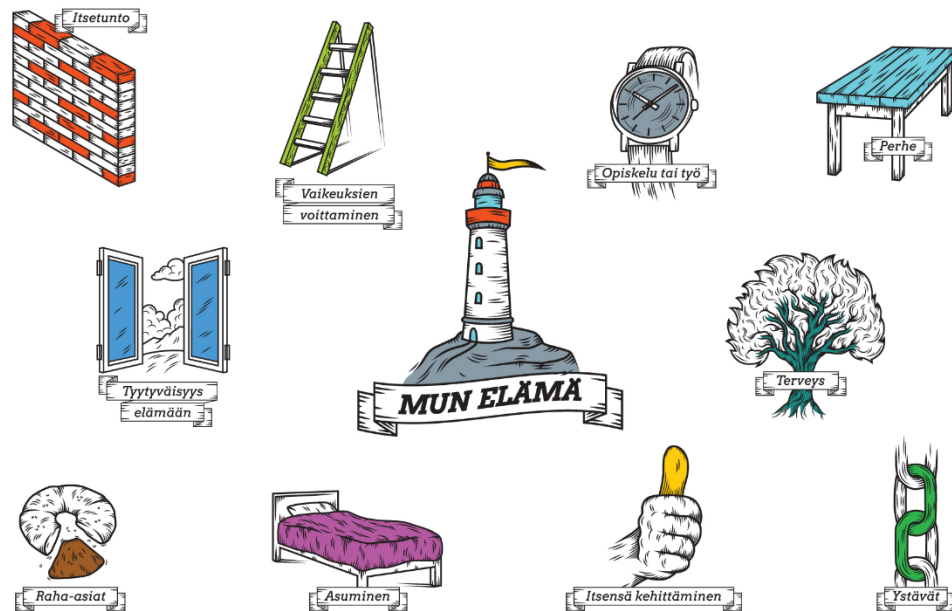
3 3x10D-ELÄMÄNTILANNEMITTARI

Tarve tutkimuksen taustalla on isostoimintaan osallistuvien nuorten itsetuntemuksen lisääminen omien haasteiden tiedostamisen kautta. Tähän pyritään antamalla nuorille käyttöön väline oman elämäntilanteen tarkasteluun. Itsearviointivälineeksi isostoiminnan käyttöönottokokeiluun valikoitui 3x10D-elämäntilannemittari.

3X10D-mittari on kehitetty lasten ja nuorten elämäntilanteen arviointiin. Mittari kartoittaa nuorten tyytyväisyyttä keskeisiin elämäntilanteisiin liittyen. Näitä kymmentä elämäntilanteen ulottuvuutta arvioidaan nykyhetken ja tulevaisuuden suhteen. Mittari soveltuu sekä kerta-arviointiin että muutosten seurantaan. Itsearviossa korostuu arvion tekijän oma vastuu sekä elämäntilanteen tarkastelu ilman diagnosointia. Mittarin elämäntilanteita ei

lähtökohtaisesti tarkastella ongelmakeskeisesti vaan neutraalisti ja yleisellä tasolla. (Kuva 4). (Kainulainen, 2019, s.12)

TÄRKEYS - TYYTYVÄISYYS - TULEVAISUUS

Kuopion kuntakokeilut 2015-2016

3X10D® Elämänpyörä

KUVA 4. 3X10D-elämäntilannemittarin 10 aihepiiriä ja 3 näkökulmaa (Kainulainen, 2019, s. 12)

Elämäntilannemittari kehitettiin Diakonia-ammattikorkeakoulussa vuosien 2015 ja 2016 aikana Kuopion kuntakokeiluhankkeessa työvälineeksi systemaattiseen asiakaskeskustelujen avaamiseen monia palveluita tarvitsevien 16–29-vuotiaiden nuorten tuen parantamiseksi. Mittari soveltuu erityisesti moniammatilliseen neuvontatyöhön, joissa on tarve saada kokonaiskäsitys nuoren elämäntilanteesta ja muutostarpeista. Mittari pyrittiin saamaan mahdollisimman lyhyeksi ja helppokäyttöiseksi ilman että saatavan tiedon laaja-alaisuus kärsii. Mittarin lyhyyden ansiosta sillä on mahdollista tehdä toistuvia tilannearvioita lyhyin väliajoin. (Kainulainen, 2019.)

Kuopion kuntakokeilun ja sitä seuranneen kehitystyön myötä vahvistui näkemys siitä, että nuoret tarvitsevat erityisesti nuorilähtöistä tukea.

Nuorilla ei ole tietoa tarjolla olevista tukimahdollisuuksista tai niitä on vaikea löytää. Myös tiedossa olevat tukipalvelut jäävät käyttämättä, jos nuori ei ole tunnistanut omia haasteitaan tai ei tiedä, mistä apua löytyy. 3x10D-mittarin kehittämistyön tuottaman kokemuksen mukaan nuoren arvion omasta elämästään todettiin kertovan mahdollisista tuen tarpeista sekä vahvuuksista kyllin tarkasti, jotta hänet voidaan näiden tietojen pohjalta ohjata oikean avun piiriin.

Nuorilähtöisen tuen tarpeeseen kehitettiin verkossa toimiva Zekki-testi, joka perustuu 3X10D®-elämäntilannemittariin, sen taustatutkimuksiin ja asiantuntijatietoon. Zekki-testin tavoitteena on olla nopeasti vastattava ja välittömän palautteen antaja. Nuori saa yhteenvedon vastauksistaan sekä kannustavan ja omaa elämäntilannetta pohtimaan herättelevän palautteen. Nuori saa myös vastauksiinsa perustuen jokaiselta elämänalueelta lisää tietoa sekä suosituksia tukipalveluista. Sekä omat tuloksensa että saamansa vastaukset nuori voi halutessaan tallentaa itselleen. (Kainulainen, 2019.)

Zekki-testin kehitystyöhön ovat yhdessä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa asiantuntijan roolissa osallistuneet kansalaisjärjestöt Mieli, Taikusäätiö, Marttaliitto, Väestöliitto, Nuorisoasuntoliitto, Pelastakaa Lapset, Nuorten Ystävät, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Diakonissalaitoksen Vamos, Yeesi, HelsinkiMissio ja Ehyt. Zekki-testin jatkokehittämistä ohjaa nuorten ohjausryhmä ja käytännön kehitystyö toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. (Diak, 2021.)

Mobiilisti käytettävä Zekki-testi valikoitui opinnäytetyön käyttöönottokeiluun isostoiminnassa sen helpon saavutettavuuden ansiosta. Myös mittarin monipuolinen tärkeimpien elämänalueitten kattavuus, lyhyys ja soveltuvuus nuorille sekä monivaiheisen testauksen tuottama luotettavuus puolsivat valintaa. (Kainulainen, 2019)

4 ISOSTOIMINTA TYÖELÄMÄKUMPPANINA

Isostoiminnasta on kehittynyt kirkon nuorisotyön kattavin muoto ja osa suomalaista nuorisokulttuuria. Rippikoulun jälkeinen ikä, jolloin isostoimintaan osallistutaan, on nuorelle aktiivisen muutoksen aikaa. Nuoren itsetuntemus ja itsetuottamus joutuvat koetukselle, kun toisen asteen opintoihin siirtymisen myötä hänen on tehtävä pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavia päätöksiä. Tulokset osoittavat, että sekä rippikouluun että isosuuteen liittyvä vaikuttamisen kokemus korreloi myönteisesti nuoren oppimisen ja kokonaishyvinvoinnin kanssa. On kuitenkin huomioitava, että nuoret, jotka voivat hyvin ja menestyvät koulussa, ovat myös niitä nuoria, jotka aktiivisimmin osallistuvat isostoimintaan. Huommin voivat nuoret jättäytyvät syrjään tilanteista, joissa kysytään halukkuutta osallistua yhteiseen tekemiseen ja aktiiviseen toisten nuorten ohjaamiseen. (Paananen ym., 2016.)

Rippikoulu on osa Suomen evankelisluterilaisen kirkon kasteopetusta, johon seurakunta kutsuu kaikki 15 vuotta täyttävät jäsenensä. Rippikoulun tavoitteet määritellään uudessa rippikoulusuunnitelmassa (RKS 2017): Rippikoulussa nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa. He kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa. Rippikoululaiset oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä. He kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta, löytävät merkityksiä kristinuskon sisältöjen ja oman elämänsä välillä ja tahtovat kuulua kirkkoon. Tavoitteet ottavat huomioon nuorten näkökulman ja mahdollistavat osallisuuden ja ovat perustana myös seurakunnan isostoiminnalle, johon nuoret hakeutuvat rippikoulunsa käytyään. Kirkon kasvatuksen strategisten suuntaviivojen mukaan kirkon kasvatusta on yhdessä kasvamista, tekemistä, olemista ja ihmettelyä. Kirkon kasvatusta, johon myös isostoiminta kuuluu, nähdään kaikenikäisten kokonaisvaltaisen kasvun mahdollistamisena ja sen tukemisena. (EVL)

Isostoiminta liittyy keskeisesti leirimuotoiseen rippikouluun, jonka isosiksi eli ryhmänohjaajiksi kutsutaan isostoiminnassa ryhmänohjaajakoulutuksen saaneita keskinuoruuttaan eläviä nuoria. Isosilla ja heidän asenteellaan on vahva

vaikutus rippikoulun ilmapiiriin ja oppimiseen pienryhmien ja yhteisten kokoon-
tumisten ohjaajina. Osallisuus ja yhdessä tekeminen ovat olennainen osa rip-
pikoulun oppimisprosessia. (RKS 2017.) Isostoiminta vaikuttaa myös yhteis-
kunnallisesti, sillä isosena toimiminen lisää nuorten halua osallistua vapaaeh-
toistoimintaan muuallakin kuin kirkossa (Porkka, 2019).

Isostoiminta on kirkon rippikoulun jälkeisen nuorisotyön kattavin muoto. Isoset
toimivat rippikoulun ohella usein myös tapahtumien toteuttajina, diakoniatyön
projekteissa ja avustajina jumalanpalveluksissa. Aktiivisten isosvuosien jäl-
keen vain pieni osa aikuistuvista nuorista jää seurakunnan toimintaan. Usein
tähän elämänvaiheeseen kuuluu kotoa pois muuttaminen ja opintojen aloitta-
minen toisella paikkakunnalla, jossa kontaktia paikallisseurakuntaan ei enää
synny. (Kokkonen 2017, s. 14–15.)

Jouko Porkan (2019) tutkimuksessa, jossa tarkasteltiin isosten omia arvioita
isosajasta, havaittiin, että isoset ovat moninainen joukko ja syyt toimintaan
osallistumiselle hyvin erilaisia. Heidän joukossaan on sekä monipuolisesti
isostoimintaan motivoituneita, joiden tavoitteena on hengellinen kasvu, uudet
kontaktit ja haasteet, että niitä, joille mukaan tulon syyt ovat heille itselleenkin
epäselviä. Myös asenteissa hengellisyyttä kohtaan oli eroja, eli isosissa on
sekä kirkon uskoon sitoutuneita että epäilijöitä ja ateisteja. (Porkka 2019, s.
109–111.) Nuorten kehitystahti on kullakin yksilöllinen ja fyysisen kehitysvai-
heen erot voivat samanikäisten yksilöiden välillä olla jopa useita vuosia. Myös
henkinen kypsyminen ja tunne-elämän kehittyminen etenevät yksilöllisesti, jo-
ten saman ikäistenkin isosten ryhmään kuuluu kehitystasoltaan monenlaisia
nuoria. (Isoja ihmeitä, 2016.)

Mobiili-itsearviointilomake otettiin käyttöön osana uutta rippikoulusuunnitel-
maa vuonna 2018 (RKS 2017). Valtakunnalliset ja seurakuntakohtaiset tulok-
set kootaan kirkon yhteiseen tietokantaan, ja ne toimivat osana rippikoulujen
arviointia ja kehittämistyötä niin valtakunnallisesti kuin paikallisestikin. Seura-
kunnan työntekijöiden tehtävänä on arvioinnin pohjalta kehittää rippikoulun ja
isostoiminnan toimintatapoja. Myös isoset osallistuvat rippikoulujen itsearvio-
kyselyyn rippikoululaisten ja rippikoulun ohjaajien lisäksi. (Porkka & Huomo,

2017.) Tässä tutkimuksessa tarkastellaan vuoden 2019 kyselyn tuloksia, koska tutkimukseen osallistuvat nuoret kuuluvat kyseiseen ikäluokkaan ja he kävivät rippikoulunsa vuonna 2019. Tuolloin rippikoulun itsearviointilomakkeen täytti 15 000 nuorta. Tuloksista oli nähtävissä, että yksinäisyyden kokemukset ovat Kaarinassa yleisempiä ja nuorten tyytyväisyys rippikoulu-aikaan oli merkittävästi huonompi kuin muualla Suomessa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2019).

Harrastukset, kuten isostoiminta, voivat olla merkittävässä asemassa nuoren positiivisen kasvun ja kehityksen tukijoina. Laajan seurantalutkimuksen mukaan 15–16-vuotiaiden nuorten vapaa-ajan harrastusten yhteys aikuisiän hyvinvointiin on merkittävä. Tutkimuksen mukaan sosiaalisesti aktiivinen vapaa-aika nuoruudessa oli yhteydessä pienempään mieliala-, ahdistuneisuus- ja päihdehäiriöiden ilmaantuvuuteen. Sosiaaliseen, nuorelle mielekkääseen vapaa-ajan harrastukseen osallistuminen vaikuttaa myönteisesti mielenterveyteen pitkälle aikuisuuteen asti. (Timonen ym., 2021, s.1761.)

Tutkimus toteutettiin osana Kaarinan seurakunnan isostoimintaa. Kaarinan noin 17 000 jäsenen seurakunta sijaitsee Varsinais-Suomessa, Kaarinan kaupungissa, ja se kuuluu Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymään. Kaarinan kaupungin noin 400 nuoren ikäluokasta rippikoulun käy vuosittain 250 nuorta. (Kirkon tilastot 2021). Kaarinan seurakunnan rippikoulutyön vastaavan, Jens Salaman (henkilökohtainen tiedonanto 1.9.2021) mukaan heistä noin 50 aloittaa isostoiminnassa eli joka viides rippikoulun käynyt. Koko maan seurakunnissa keskimäärin joka kolmas konfirmoitu aloittaa isostoiminnan (Porkka, 2019, s. 15).

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän strategian painopistealueena on ihmisläheisyys ja osallisuus, johon pyritään rakentamalla kirkkoa yhdessä kaikkien kyvyt tunnistaen ja tekemällä aktiivista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. (Turun seurakunnat 2019). Kaarinan seurakunnan rippikouluvastaava Jens Salama (henkilökohtainen tiedonanto 1.9.2021) kertoo, että Kaarinan seurakunnan isostoiminnalla on kolmen vuoden sisältösuunnitelma. Isospätevyuden

saa ensimmäisen vuoden koulutusjakson jälkeen, jolloin nuorella on mahdollisuus hakea seurakunnan leiritoiminnan ryhmänohjaajaksi. Toiselle vuodelle jatkaa noin 30 nuorta, ”superia”, jolloin toiminnan tavoitteena on vastuuttaa ja osallistaa heidät muun muassa yhteisten tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen. Kolmantena vuotena keskimäärin kymmen täysi-ikäisyyttä lähestyvää nuorta suorittaa seurakunnan työntekijöiden ohjaaman Nuisku-kurssin. Kurssi perustuu Lasten ja nuorten keskuksen koulutusmateriaaliin, joka kehittää ja vahvistaa nuorten taitoja hyvien ihmissuhteiden luomiseen ja ylläpitämiseen. (Lasten ja nuorten keskus i.a.). Kaarinan seurakunnassa nuorisotyö on vahvasti painottunut isostoimintaan ja esimerkiksi kaikille avoimet nuorten illat eivät tavoita muita kuin isostoiminnassa mukana olevia ja paikalle veloitettuja rippikoululaisia. Nuorten sitoutuminen perinteiseen seurakuntalaisuuteen on löyhää, mutta vapaaehtois kautenaan isostoiminnassa he antavat suuren panoksen niin ajastaan kuin voimavaroistaankin.

Kaarinan seurakunnassa rippikoulun itsearviokyselyyn (Liite 1) 2019 vastasi kaikkiaan 122 (N) henkilöä, joista 21 oli isosta ja 6 työntekijää. Tuolloin Kaarinan seurakunnassa rippikoulun kävi 248 nuorta, joista 95 eli 36 % vastasi kyselyyn. Kyselyn tulos osoittaa rippikoulutyön paikalliset haasteet. Muun muassa nuorten tyytyväisyys ja kokemus rippikouluajan hauskuudesta on puoli yksikköä eli merkittävästi huonompi kuin muun Suomen. Kaarinassa myös rippikoulun hengellisten tavoitteiden saavuttaminen oli vähäisempää kuin muualla Suomessa. Vaikka esimerkiksi jumalanpalveluselämän suunnitteluun osallistuttiin muuta maata enemmän, jumalanpalveluksen merkittävyys jäi nuorille vähäisemmäksi kuin muualla. Otoksen voidaan olettaa olevan kyllin edustava, etenkin kun tulos osoittaa toiminnan kehittämisen tarpeellisuuden, sillä vastaamatta jättäneiden arvion omasta rippikoulukokemuksestaan ei voida olettaa parantavan tulosta. (Kirkkohallitus, 2021.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, miten 3x10D-elämäntilannemittarin tuottama tieto auttaa nuorta tiedostamaan omat kehitystarpeensa ja miten saatua tietoa voi hyödyntää seurakunnan isostoiminnan kehittämisessä nuoren tarpeita vastaavaksi.

Opinnäytetyöni tavoite on tukea isostoimintaan osallistuvien nuorten hyvinvointia. Opinnäytetyöni tuottaa tietoa isostoiminnan nuorilähtöisten sisältöjen ja työtapojen kehittämiseen elämäntilannemittaria hyödyntäen.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten nuoret kokivat itse 3x10D-mittariin vastaamisen?
2. Millaisia nuorten elämän tarpeita ja kehittämisalueita mittari nosti esille?
3. Miten nuoret kokevat seurakunnan isostoiminnan tukevan heitä mittarin käsittelemillä elämänalueilla?

6 OPINNÄYTEYÖN TOTEUTUS

Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää, miten 3x10D-elämäntilannemittarin tuottama tieto auttaa nuorta tiedostamaan omat kehitystarpeensa ja miten saatua tietoa voi hyödyntää seurakunnan isostoiminnan kehittämisessä nuoren tarpeita vastaavaksi. Tutkimusmenetelmät jaetaan pääpiirteittäin kahteen ryhmään, kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimukseen ja kvantitatiiviseen eli määrälliseen tutkimukseen. Menetelmillä on oma tarkoituksensa ja niitä sovelletaan tutkimuksen tarkoituksesta riippuen. Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on elämän todenmukainen kuvaaminen ja sen tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohteen sisältöjä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa otanta ei ole satunnainen, vaan tutkimuksen kohderyhmät pyritään valikoimaan. (Hirsjärvi ym., 2009, s. 164.)

Laadullisessa tutkimuksessa yleistämisellä on kvantitatiivista tutkimusta harvemmin tilastollista merkitystä, mutta tutkittavan ilmiön pohjalta voidaan kuitenkin saada suuntaa antavaa tietoa muita vastaavanlaisia tapauksia varten. Vain muutaman tai jopa yhden tapauksen perusteellinen tutkiminen voi tuoda esille ilmiön merkittäviä, yleisiä ja toistuvia piirteitä. Laadullisessa tutkimuksessa yleistykset, jos niihin on tarvetta, voidaan johtaa aineistosta tehdyistä tulkinnoista, ei suoraan itse aineistosta. (Janhonen & Nikkonen, 2001, s. 15.)

Opinnäytetyö eteni tutkimusmenetelmän valinnan ja viitekehyksen alkukartoituksen jälkeen haastattelukysymysten ja keskustelutilanteiden suunnittelulla. Etätyöskentelyyn siirtyminen vaati aikaa myös verkkoalustan valintaan ja testaamiseen ennen haastattelutilanteiden toteutumista. (Kuva 5)

Kuva 5. Opinnäytetyön aikataulu

6.1 Aineiston keruu

Haastattelu on laadullisen tutkimuksen perinteinen aineistonhankintamenetelmä, jossa ollaan suoraan vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Haastattelu voidaan valita tutkimusmenetelmäksi esimerkiksi silloin, kun haastateltava on tutkimustilanteen subjekti, jolle annetaan mahdollisuus tuoda esiin itseään koskevia asioita. Tässä opinnäytetyössä käytetty laadullista tutkimusmenetelmää, teemahaastattelua. (Hirsjärvi ym., 2009, s. 204–209.).

Opinnäytetyön tutkimusaineisto koostuu Kaarinan isostoimintaan osallistuneiden nuorten ryhmähaastatteluiden tuottamasta materiaalista. Tutkimukseen osallistuvat nuoret aloittivat vuonna 2019 Kaarinan seurakunnan isoskoulutuksen ensimmäisen vuoden ja toimivat seuraavan vuoden aikana seurakunnan ryhmänohjaajina sekä kerhoissa että rippikouluryhmissä. Haastatteluhetkellä he olivat toisen vuoden isosia eli ”supereita” ja heillä oli kokemus sekä omasta rippikoulustaan että isosuudesta ja isostoimintaan osallistumisesta. Nuoren kuuleminen ja kuulluksi tuleminen kokemus ovat tärkeitä arvoja opinnäytetyöni tutkimusmateriaalin keruun toteutuksessa. Jotta tutkimuskysymyksiin saadaan vastauksia, on kysyttävä oikeita kysymyksiä, mutta myös oikealla, arvostavalla ja empaattisella tavalla. Etenkin nuorten ollessa tutkimuskohteina, heidän turvallisuutensa ja loukkaamattomuutensa tulee taata. (Laukkanen ym., 2018.)

Rippikoulun itsearviokyselyn (2019) tulosten myötä, oli tärkeää saada kartoitettua nuorten isosuuden taustaa ja heidän rippikoulukokemuksiaan, vaikka nämä asiat eivät ole opinnäytetyön keskiössä. Erityisesti Kaarinassa Itsearviokyselyn tuloksissa oli havaittavissa pettymystä rippikoulukokemukseen. Kaikkien opinnäytetyötä varten haastateltujen isostoimintaan osallistuvien nuorten (N28) kokemus oli kuitenkin heidän kertomansa mukaan myönteinen. Osa heistä ei eritellyt syitä tai oman rippikoulunsa piirteitä, mutta rippikoulun kokonaisuus oli koettu hyväksi tai erityisen hyväksi.

Ryhmäkeskustelujen aluksi kaikilla nuorilla oli mahdollisuus pohtia omaa rippikoulu- ja isoskokemustaan, mikä toimi varsinaisen tutkimusmateriaalia tuottavan keskustelun virittäjänä. Alkukeskustelu vahvisti oletusta, että Kaarinan seurakunnan isostoimintaan osallistuvat nuoret edustavat hyvin keskivertoa suomalaista isosta. Sekä heidän motivaationsa osallistua isostoimintaan että suhtautumisensa kristinuskoon olivat yhteneviä verrattuna koko Suomen isosten vastaaviin tietoihin. Jouko Porkan (2019) tutkimuksessa havaittiin, että isokset ovat heterogeeninen joukko nuoria, joiden syyt osallistua isostoimintaan ovat moninaiset. Tutkimuksessa määriteltiin neljä eri isostyyppiä: monipuolisesti motivoituneet, sosiaalisesti ja ulkoisesti motivoituneet, hengellisesti motivoituneet ja heikosti

motivoituneet. (Porkka, 2019.) Kaikkia näitä isostyyppejä löytyi myös Kaarinan isosista. Haastateltujen nuorten isostoimintaan hakeutumisen syitä ja taustatekijöitä olivat myönteinen kokemus omasta riparista, halu riparikokemuksen uusimiseen isosen näkökulmasta, halu tutustua uusiin ihmisiin, omien ohjaajataitojen testaaminen, omien isosten esimerkki, halu antaa toisille nuorille hyviä rippikoulumuistoja, uusien kokemusten saaminen ja testimielessä osallistuminen.

Nuoria kutsuttiin osallistumaan ryhmäkeskusteluihin isostoiminnan kokoontumisten yhteydessä vuoden 2021 alussa (Liite 2), jolloin tarkoituksena oli vielä toteuttaa ryhmien kokoontumiset seurakunnan tiloissa. Haastattelut toteutuivat kuitenkin alkuperäisistä suunnitelmista poiketen etäyhteydellä Teams-alustalla pandemiarajoitusten vuoksi. Haastatteluryhmiä muodostui kolme, joista jokaiseen kutsuttiin kuudesta kymmeneen osallistujaa. Ryhmät toteutuivat viiden, kahdeksan ja kymmenen kokoonpanoina. Lisäksi kolme nuorta halusi osallistua haastatteluun yksin. Ryhmähaastattelut kestivät noin puolitoista tuntia, yksilöhaastattelut puolesta tunnista tuntiin.

Tutkimushankkeen saatekirjeessä ja alkutiedotteessa on nuorelle annettu kirjallisesti tieto tutkimuksen kulusta ja siitä, mitä häneltä tutkimuksessa odotetaan. Informaatio sisältää tiedon siitä, mitä tutkitaan, kuka tutkii ja millä keinoilla, sekä miten ja milloin tietoa kerätään ja miten saatu tieto säilytetään ja tuhoaan. Myös ennen keskustelutilanteen alkua nuorilta tarkistettiin, että ovat annetun informaation ymmärtäneet. Saatekirjeessä oli koottuna, mitkä ovat nuoren oikeudet hänen suostuessaan tutkimukseen, tutkimuksen kuluessa ja sen päätyttyä ja että hänellä on halutessaan mahdollisuus kieltäytyä tai keskeyttää tutkimukseen osallistuminen. (Kuula, 2011.)

Haastattelukutsussa tutkimukseen osallistuville ilmaistiin selkeästi, että liittymällä keskusteluryhmään he osoittavat suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta (Liite 3). Ennen keskustelua jokaiselta nuorelta tarkistettiin, että tämä on ymmärtänyt antaneensa suostumuksen tutkimukseen ja saatujen aineistojen käyttöön. Tutkimuksen kohderyhmän nuoret ovat täyttäneet 15

vuotta, joten tutkimukseen osallistumiseen riittää heidän oma suostumuksensa. Huoltajia informoidaan tutkimuksesta kotiin nuoren mukana lähetettävällä tiedonannolla. (Liite 3). (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019, s. 9.)

Haastattelutavat luokitellaan sen perusteella, kuinka jäsenneily ja ennalta määritelty haastattelu on. Ryhmähaastatteluun osallistuu useampi haastateltava samanaikaisesti. Fokusryhmäkeskustelussa keskustelutilanne on jäsenneily etenemään teemoittain teemahaastattelun kaltaisesti, mutta vapaamuotoisemmin. Teemahaastattelu on kasvokkain käytävä keskustelu tietystä aiheesta, eli teemasta ja siihen liittyvistä asioista. Keskustelun avulla halutusta aiheesta saadaan lisää tietoa ja ymmärrystä. Osallistujat saavat vapaasti kertoa kokemuksistaan ja näkemyksistään. Haastattelijan tehtävänä on pitää keskustelu aiheessa ja tarvittaessa palauttaa keskustelu siihen, tehdä tarkentavia ja täydentäviä kysymyksiä. (Marková, Linell, Grossen & Orvig, 2007.)

Aineiston keruu oli tarkoitus toteuttaa fokusryhmäkeskusteluissa ja käyttää tarkentavia kysymyksiä (Liite 4) vapaassa järjestyksessä keskustelun luonnollista etenemisrytmiä mukaillen vain tarvittaessa (Hirsjärvi 2009, s. 47). Kevään pandemiatilanne rajoitti kuitenkin tapaamisia ja muutti niiden luonnetta. Siirtymisen kasvokkaisesta ryhmäkeskustelutilanteesta etäyhteydellä toteutettavaan tapaamiseen vaikeutti vapaamuotoisen keskustelun syntymistä. Keskustelun etenemisen takaamiseksi etätapaamisissa tutkijan rooli oli ennemminkin haastattelukysymysten ja puheenvuorojen jakaja kuin suunnitteleman mukainen vapaamuotoisen ryhmäkeskustelun ohjaaja.

Maailmalla levinneen covid-19 viruksen muututtua pandemiaksi Suomen peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opetus toteutui suurimmaksi osaksi etänä vuoden 2021 kevään. Tämä vaikutti myös kaikkiin isostoiminnan osana toteutuneiden ryhmäkeskusteluiden toteutukseen. Haastateltavat kokoontuvat Teams-keskustelualustalle kunkin ryhmän kanssa ennalta sovittuna aikana. Kokoontumisen aluksi kaikki osallistujat toivotettiin tervetulleiksi ja heille kerrottiin kokoontumisen sisällöstä, muistutettiin tutkimukseen osallistumisesta ja vaitiolovelvollisuudesta. Tämän jälkeen käytiin läpi lyhyt kuulumiskierros, minkä jälkeen keskusteltiin rippikoulu- ja isostoiminnan kokemuksista. Tämän

jälkeen informoitiin lyhyesti 3x10D-elämäntilannemittarista sekä Zekki-testistä. (Kainulainen, 2019.) Kaikki osallistujat ohjeistettiin tekemään Zekki-testi itsenäisesti annetun ajan puitteissa ja tutustumaan alustan esittelemiin tukipalveluihin. Tämän jälkeen haastattelutilanne jatkui etenemällä opinnäytetyön kysymyslistaa lähes laaditussa järjestyksessä. Työskentelyn kesto on noin 2x45 minuuttia. Jokaisen kysymyksen jälkeen jatkokysymyksillä ja puheenvuoroja jakamalla pidettiin huolta siitä, että kaikki ryhmän jäsenet saavat mielipiteensä ja ajatuksensa ilmaistua.

Ensimmäisen ryhmän haastattelutilanteeseen osallistui myös tutkijan kollega, seurakunnan toinen nuorisotyönohjaaja, keskustelun tarkkailijana ja huomioiden tekijänä. Työntekijä oli haastatteluun osallistuvilla nuorilla tuttu, eikä hänen läsnäolonsa todennäköisesti vaikuttanut tilaisuuden luonteeseen tai osallistujien osallistumisaktiivisuuteen. Kollega, Jens Salama (henkilökohtainen tiedonanto 1.9.2021) huomioi, että ensimmäisen ryhmän kaikki jäsenet tunsivat toisensa hyvin ja tunnelma oli rento alun teknisistä ongelmista huolimatta. Hän totesi, että haastattelutilanteen alkuinformaatiosta tuli selkeästi ilmi, mitä ollaan tekemässä ja miksi. Hänen mielestään valinta lähestyä aihetta rippikoulumuistojen kautta oli toimiva ja nuorten oli helppo alkaa keskustella. Hän totesi etätyöskentelyn olevan haastavaa ja tarkentavien kysymysten sekä ohjeistusten olleen tarpeellisia, jotta kaikki nuoret pysyivät etäyhteyksien päässä aktiivisina.

Ryhmäkeskustelutilanteet jakautuivat ajallisesti kolmeen osaan. Ensimmäinen osio sisälsi alkuinformaation, kuulumisten ja rippikoulukokemusten jakamisen sekä isokokemuksista kertomisen. Tämän jälkeen osallistujat saivat 15–20 minuuttia aikaa Zekki-kyselyn tekemiseen, saamiensa tulosten pohtimiseen ja testin sisältämään lisämateriaaliin tutustumiseen. Tämän jälkeen nuoret arvioivat tekemäänsä kyselyä ja sen käytettävyyttä osana isostoimintaa. On todettava, että tavoiteltu ryhmän vuorovaikutus uusien ajatusmallien mahdollistajana ei toteutunut, eikä ryhmän merkitys tiedon saamisen keinona päässyt oikeuksiinsa. Tutkijan rooli vaihtui vuorovaikutuksen säätölemisen ja mahdollistamisen sijasta puheenvuorojen jakamiseen ja kysymysten esittämiseen. (Denscombe, 2003; Valtonen, 2005, s. 225.)

Ryhmähaastattelumenetelmä oli käytössä kaikissa tutkimusryhmissä. Jokaisella tutkimukseen osallistuvalla on kuitenkin oma ainutkertainen kokemuksensa ja jokaisella ryhmällä oma tapansa edetä ja reagoida. Eriytyisen huomionarvoista oli, että yksin haastattelutilanteeseen saapuneet nuoret olivat eri tilanteessa suhteessa tutkijaan kuin ryhmässä haastatellut. Ryhmän koon lisäksi myös tutkijan olemus, sanavalinnat ja puheen rytmi vaikuttavat ryhmädynamiikkaan sekä keskustelijoihin ja heidän vastauksiinsa. (Warren, 2002, s. 92–97).

Keskusteluun osallistuvilla nuorilla oli myönteinen asenne haastattelutilannetta kohtaan, vaikka etäkokoonnutumiset toteutuivat koulupäivien jälkeinen ilta-aikaan. Nuoret myös vaikuttivat motivoituneilta vastaamaan, mihin saattoivat vaikuttaa niin työntekijän pyyntöön vastaamisen itsesäänselvyys kuin isostoimintaan osallistumisen velvoite ja ystävien tapoamisen tarve. Tutkijan on tiedostettava, että ennakkokäsitykset saattavat vaikuttaa hänen suhtautumiseensa haastateltaviin (Janhonen & Nikkonen, 2001, s. 15).

6.2 Aineiston analysointi ja säilyttäminen

Opinnäytetyön lähtökohta on aineistolähtöinen tutkimus. Olen lukenut ja jaotellut aineistoa ja etsinyt siitä tarkasteltavan elämäntilannekyselyn painottamia elämän osa-alueita. Pyrkimykseni on tuottaa olemassa olevia käytäntöjä palvelevaa tietoa tutkimusmateriaalia vertaillen ja tulkiten. Lähtökohtani on nuorten ajattelun ja asiantuntijuuden kunnioittaminen. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen, 2003.)

Tutkijan on huomioitava erityisesti, miten jo hänen valitsemansa käsitteet ja menetelmät vaikuttavat tutkimuksen tuloksiin. Tutkijan ennakkoon asettamat teemat eivät kuitenkaan välttämättä ole samoja kuin teemat, jotka aineistoa analysoitaessa osoittautuvat sen sisältöä olennaisesti jäsentäviksi. Opinnäytetyön tavoite ohjaa hakemaan tutkimusaineistosta erityisesti elämäntilannemittarin toimivuutta lisääviä ja estäviä sekä nuor-

ten tarpeiden tiedostamiseen ja toiminnan ohjaavuuteen vaikuttavia asioita. Tutkimuksen tavoite ja viitekehys, nuorten osallistaminen, ohjaa prosessia jo aineiston pelkistämisen- ja luokitteluvaiheessa. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen, 2003.)

Olen toteuttanut aineiston keruuta, saatuun aineistoon perehtymistä ja alustavien analyysien tekemistä tarvittaessa samanaikaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston kerääminen ja käsittely voivat toteutua osittain päällekkäin. Eri analyysin vaiheista saattaa ilmetä tarve palata aikaisempiin vaiheisiin uudelleenarviointia ja tarkentamista varten. (Ruuusuuri, Nikander & Hyvärinen, 2010.)

Tallensin haastattelukeskustelut digitaalisesti henkilökohtaiselle tietokoneelleni, josta litteroin ne tekstiksi sisältöä muuttamatta erilliselle tiedostolle jatkokäsittelyä varten. Tällä pyrin hyvän tutkimusetiikan mukaiseen huolelliseen aineiston säilyttämiseen ja todellisten asioiden mahdollisimman tarkkaan tallentamiseen (Kylmä, & Juvakka, 2012.) Haastattelumateriaalin kokoamisen jälkeen perehdyin vastausten sisältöihin hahmottaakseni niiden johtavat teemat (Leino-Kilpi & Välimäki, 2014).

Käyttämäni aineistolähtöinen sisällönanalyysi jatkui analyysiyksikön valinnan jälkeen aineiston alkuperäisten ilmausten tarkastelulla tutkimustehtävän näkökulmasta. Ajatteluprosessiani ohjasi tässä tilanteessa sekä aineistolähtöisyys että viitekehys. Tarkastelun tavoitteena on pelkistää ja nimetä kunkin analyysiyksikön sisältö aineistosta löytyvällä käsitteellä. Vastausten sisällön mukaisesti joko tiivistin tai pilkoin niiden tuottaman tiedon tutkimustehtävälle olennaisiksi ilmauksiksi. Analyysiyksikkönä käsitteelin ajatuskokonaisuuksia, jotka voivat sisältää useita lauseita, yksittäisiä lauseita tai lauseen osia.

Käytin vastausten teemaryhmittelyn perustana sekä opinnäytetyön teoreettista viitekehystä että keskustelujen yhteydessä tekemiäni päätelmiä ja perehtymisvaiheen löytöjä. Hahmotettuani teemojen määriä ja sisältöjä muodostin niistä pohjan luokittelulle. Muodostin löytämistäni teemoista

ryhmiä niiden yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien mukaan. Tämä aineiston jaottelu on jo osa tutkimustulosten tulkintaa ja johtopäätöksiä. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen, 2001.) Järjestin tutkimusaineiston kirjalliseen muotoon siten, että tehdyt johtopäätökset on etäännytetty yksittäisten henkilöiden mielipiteistä ja siirretty yleiselle, käsitteelliselle tasolle (Metsämuuronen 2002, s. 209).

Tutkimusaineisto tallennettiin ja säilytettiin vain aineistoanalyysiin tarvittavan ajan elokuun 2021 loppuun. Tutkimusaineistot olivat vain tutkijan käytössä, ne säilytettiin henkilökohtaisella tietokoneella, joka vaati kirjautumisen, niitä käsiteltiin luottamuksellisesti, eikä tutkittavien henkilöys tule missään tutkimuksen vaiheessa ilmi. (Kylmä & Juvakka, 2012.)

6.3 Raportointi ja julkistaminen

Onnistuneessa analyysissä aineistosta saadaan esiin sellaista, mitä ei suorissa lainauksissa sellaisenaan ole läsnä. Jo tutkimusaineiston jäsentely ja järjestely sisältävät tutkijan tekemiä valintoja ja tulkintoja. Samasta aineistosta eri tutkijat voivat saada erilaisia tuloksia ja näkökulmia valitsemiensa painotusten mukaisesti. Olennaista on prosessin läpinäkyvyys ja valintojen perustelut raportoinnissa sekä tulosten luotettavuus. (Ruusuvoori ym., 2010.)

Opinnäytetyön tulokset julkistettiin Kaarinan seurakunnassa, joka on tutkimuksen tilaaja. Tutkija toimi opinnäytetyöprosessin alkaessa Kaarinan seurakunnan nuoriso- ja rippikoulutyön vastaavana. Julkistamisesityksen tavoitteena on herättää seurakunnan työntekijöissä ja luottamushenkilöissä pohdintaa siitä, miten seurakuntalaisuus ja osallisuus toteutuvat tämän päivän nuorten elämässä. Tutkimuksen tulokset esitellään haastatteluihin osallistuneille ja muille isostoiminnassa mukana oleville nuorille myöhemmin sovittavana ajankohtana sekä heille mahdollistetaan halutessaan kirjalliseen opinnäytetyöhön ja sen tutkimustulosten tiivistelmään tutustuminen.

7 TULOKSET JA YHTEENVETO

Ryhmäkeskustelun kysymykset muodostavat kolme teemaa, joiden alle nuorten vastaukset ja pohdinta asettuivat. Näiden lisäksi neljänneksi keskusteluteemaksi muodostui nuorten omien elämänhaasteiden käsittely. Tulosten ryhmittelyn teemat käsittelevät Zekki-testin käyttäjäkokemusta, mittarin käsittelemien elämänalueitten liittymistä isostoimintaan, mittarin käytettävyyttä ja hyötyjä isostoiminnassa sekä nuorten elämän haasteellisten asioiden yhteistä käsittelyä. Vastauksissa käytetään tutkimukseen osallistuneista Kaarinan seurakunnan isostoiminnassa mukana olevista nuorista (N28) sanaa nuoret ja Zekki-testistä sanaa kysely tai mittari.

7.1 Miten nuoret kokivat mittariin vastaamisen?

Kaksitoista nuorta koki, ettei kysely ollut kyllin kokonaisvaltainen ja kaikkia elämänalueita käsittelevä, jotta sen avulla olisi saanut hyvän kokonaiskuvan oman hyvinvointinsa tilasta. Tarkemmin kohdistetuista ja tarkentavista kysymyksistä olisi ollut heidän mielestään enemmän konkreettista hyötyä haastavien elämäntilanteiden tarkastelussa. Etenkin terveydentilan arviointi koettiin vaikeaksi, koska psyykkistä ja fyysistä terveydentilaa ei kysymyksessä ollut eritelty. Kahden nuoren mielestä arvioinnin liukuva asteikko vaikeutti vastaus-ten merkityksen hahmottamista, mikä käy ilmi seuraavista vastauksista.

*Oli huono, ku siin oli vaan ne numerot. Jos siis olis semmonen kiinteä asteikko esim. semmonen kympin ja yhen välillä et joku on kaikki ja joku ei ollenkaan, vaan ei tommonen koko elämään mah-
tuva.*

Toihan on tommonen kymmenen kysymyksen testi ett ei se semmosta kauheen ehkä kokonaisvaltaista kuvaa anna niinku sun tähetkisestä tilanteesta. Ne oli kuitenkin silleen aika ympäri pyöreitä ne jutut.

Mua häiritsi, ett siinä terveydentilassa ei ollu erikseen mielenterveyttä ja fyysistä terveyttä, koska ne on kuitenkin silleen joissain tilanteissa silleen ihan eri asia.

Kuusitoista nuorta piti kyselyä sopivan tasoisena ja pituisena. Sopivuuden perusteita olivat yleistajuisuus, yksinkertaisuus ja toisaalta eri elämänalueiden

huomiointi ja syvällisyys. Myös kyselyn lyhyys eli kysymysten määrä, valinnanvaraa antava arviointiasteikko ja selkeä lisätiedon ja tukitoimien piiriin ohjaus tekivät testistä nuorten mielestä helpon ja käyttökelpoisen. Testi muistutti nuorten mielestä helposti unohtuvista omaan hyvinvointiin liittyvistä asioista ja auttoi oman elämän olosuhteiden ja niiden vaikutusten tiedostamisessa. Testi myös aktivoi heitä etsimään ratkaisuja oman elämänsä haasteisiin.

No, se oli aika simppele, eikä siinä tarvinnu kauheesti miettiä, mitä vastas. Kyllä niissä joutu vähän jossain aattelemaan, ei mitään kauheen paljo. Nopee, simppele ja kevyt.

No tää oli ainaki aika laaja, että tässä oli huomioitu eri osa-alueita, ettei vaan kysytty, miten voit ja että oletko terve ja oletko ollut kiipeä ja tämmösi niinku tosi pinnallisii.

Kaikki nuoret kertoivat jaksaneensa keskittyä kyselyyn vastaamiseen, koska kokivat sen mielekkääksi ja sopivan lyhyeksi. Testin koettiin aktivoivan pohtimaan oman hyvinvoinnin tilaa tavallista perusteellisemmin. Nuoret pitivät hyvänä, ettei testi anna valmiita ratkaisuja, vaan auttaa kiinnittämään huomiota omaan tilanteeseen ja hyvinvointiin. Suurin osa heistä kertoi omien asioidensa olevan niin hyvin, että vastauksia ei tarvitse erityisesti miettiä ja vastaaminen on helppoa. Osa heistä kertoi toisten kysymysten olevan helppoja vastata, mutta toisten vaativan enemmän pohdintaa. Kolmella nuorella oli tarve syvällisempään pohdintaan. Hekin kuitenkin tiedostivat, että vaativampi ja pidempi kysely voisi karsia muita vastaajia.

Toss oli vähän niinku silleen, et jos ei muuten mieti noit juttui, mitä tos kysyttiin, niin ainakin pikkasen silleen vähän syvemmin meni niihin kysymyksiin.

Jos asiat ei olis hyvin, niin se pistää miettimään, mitä asialle vois tehdä.

Sit ku siit pääsi heti niinku niitä nettisivuja joist niinku pysty heti hakee apua ku sä sait sun tuloksen ja niihin niinku erilaisiin ongelmiin ja tämmösiin, mitä mietityttää itteään, niin se oli tosi kiva mun mielest.

Viisi nuorta kertoi miettivänsä omaan hyvinvointiaan viikoittain, mutta ei paljoa tai erityisen syvällisesti. He kertoivat oman hyvinvoinnin tietoisesta ajattelusta usein unohtuvan. Osa nuorista kertoi vallalla olevan mielentilan tiedostaes-

saan heräävänsä pohtimaan omaa vointiaan yleisesti. Neljä nuorta kertoi pandemia-ajan opettaneen heitä kuuntelemaan itseään tarkemmin ja hoitamaan terveyttään, koska siitä muistutettu useammin ja aikaa on ollut enemmän. Kolme nuorista kertoi miettivänsä omaan hyvinvointiaan tällä hetkellä erityisen paljon, koska siihen liittyi ajankohtaisia haasteita.

Mull on toi sama et en mä niinku syvällisesti käytä kymmentä minuuttia päivässä et mä mietin noit niinku tosi tarkkaan, ...tulee niit silleen mietitty kyllä silleen arkielämässä, mut ei ehkä silleen syvällisesti.

Mä oon ehkä ite miettiny vähän enemmän nyt kun on ollu etää ja siit on koko ajan toivotettu.

Keskusteluryhmiin osallistuvien nuorten mielestä suurin osa nuorista tunnistaa hyvin oman hyvinvointinsa tilan. Nuorilla oli myös vahva oletus siitä, että haastatteluun osallistujat ovat isosuuden vaatiman kehitystason ja ikänsä ansiosta kaikki hyvin tietoisia omasta hyvinvointinsa tasosta.

Kyl mä uskon et tiedostaa oman hyvinvoinnin, suurin osa mun ikäsisistä ainaki.

Varmaan sellasille joll ei mee niinku erityisen hyvin. Me ollaan varmaan aika tietosia omasta tilastamme. Mut varmaan semmonen, joka on vähän hukassa, ni sill toi on varmaan tosi hyödyllinen.

7.2 Millaisia nuorten elämän tarpeita ja kehittämisalueita mittari toi esille?

Nuorten mielipide yhteisen keskustelun ja tulosten purun tarpeellisuudesta. Kahdeksantoista nuoren mielipide oli, että testin mahdollisesti esiin nostamien vaikeuksien käsittelyä ei pidä tehdä yhteisesti isostoiminnassa. Rohkaisu ja tuen tarjoaminen ovat nuorten mielestä oleellisia, mutta testin teemoja ei heidän mielestään tule käsitellä. Testi tulee heidän mielestään toteuttaa niin, että jokainen testin tehnyt saa miettiä tuloksia vain itsekseen, jotta tilanteesta ei tule liian raskas. Testin tekemisen ja sen teemojen avaamisen pitää olla sopivan pieni osa toimintaa, jotta niillä, joilla menee huonommin ei ole liian vaikea olla. Teemoja ei pidä purkaa puhuen vaan muulla toiminnalla.

Mun mielestä olis niinku parempi, etisostoiminta olis kevyt. Mun mielestä se ilmapiiri on just tosi tärkeä. Ku siel isostoiminnassa on mukana paljo aikuisia, ni et, jos on joku tosi vaikee perhetilanne tai joku muu, et siell olisi joku aikuinen, jolle sä voisit puhua siit asiasta, mut et sitä ei silleen yleisesti painotettais.

Se saattaa tehdä ehkä enemmän haittaa ku hyötyä siin vaihees, kun on niin paljon porukkaa. Et mun mielestä on tosi kiva, et isostoiminta on semmonen paikka, et sun ei tarvii tuoda niit sun huolii sinne mukana.

Viisi nuorta liitti testin esille nostamat teemat enemmän isosuuden "kohteisiin", rippikoululaisiin, ei niinkään itseen ja toisten isosten hyvinvointiin. Hyvinvointiin liittyviä asioita tulee heidän mielestään tarkastella rippikoululaisten hyvinvointia silmällä pitäen ja isosten ihmistuntemusta ja ohjaajataitoja lisäten.

Sovellettais sellast tietämystä terveydestä ja eri osa-alueista, vaik siinä, miten huomioin niiden riparilaisten hyvinvoinnin, miten monella eri tavalla tai miten moni eri asia voi niitä, niinku huolestuttaa.

Nuoret ilmaisivat tarpeen toimintaan, jonka sisältö on kevyttä myös ajattelulle. Isostoiminnalta kaivataan vastapainoa koululle, opiskelulle ja elämän velvoitteille.

Enemmän kaipaa puuhaa, joka vie ajatukset johonkin kevyeen yhteiseen puuhaan.

Puolet nuorista ilmaisi oletuksenaan, että kaikki isostoimintaan tulevat ovat lähtökohtaisesti sosiaalisia, eikä toiminnassa mukana olevilla ei ole vaikeuksia uusien ystävyysuhteiden solmimisessa. Yhdessä tekeminen estää heidän mielestään yksin jäämisen, eikä yksinäisyydestä tai yksin jäämisestä tarvitse erityisesti puhua.

Kyl mä koen, ett jos isoseks lähtee, niin on sellanen sosiaalinen.

Aika outoo, jos joku ihan syrjäytyny lähtee isoseks.

Ja sit isoset on silleen porukas tai siis kyll mä ainakin, jos joku on yksin, nii mä pyrin ottaa sen niinku mukaan. Nii, ett aika vaikee on jäädä yksin, ellei halua jäädä yksin.

Kymmenen nuoren mielestä omien tulosten yhteinen jakaminen ei ole tarpeen, vaikka itsetutkiskelu onkin itselle hyödyllistä ja auttaa elämässä. He pitivät

oman hyvinvoinnin arvioimista yleisenä elämäntaitona, mutta koska itsellä oli kaikki hyvin, ei vaikeiden asioiden käsitteleminen tuntunut heistä oleelliselta ja ajankohtaiselta. Toisaalta ryhmissä oli myös niitä nuoria, jotka eivät olleet halunneet puhua omista vaikeuksistaan, jotta se ei olisi leimannut itseä liikaa. Nuorten mielestä on tärkeää osoittaa välittämistä ja tarjota keskustelutukea, mutta ei painostaa ketään puhumaan.

Mun mielestä tällä hetkellä (henkilökohtaisten asioiden käsittelyn taso) on ihan ok tai ihan hyvä tai sillee.

Mä en kauheesti puhu siitä, kun mä en halua että ihmiset tekee, niinku siitä asiasta sen millanen ihminen mä oon.

Ehkä silleen vois ensin kevyesti tiedustella, että onks sulla kaikki ok. Ja sitten jos sanoo että joo, niin vois vähän niinku kattoo, että jos se vaikuttaa vähän alakuloseksi ja vetää niinku huomaamattomasti vähän sivuun ja tarjota tukea, mut ei niinku pakottaa kertomaan elämän syvimpiä murheit, kun se on vähän ahdistavaa.

On se tietenkin kiva, että joku välittää, jos kotona ei ketään välitä ja vaikkei oo kavereita.

Nuorten mielipide testin tuottamasta hyödystä isostoiminnan osana. Neljäsoosa keskusteluihin osallistuneista nuorista ei nähnyt testillä olevan olennaista yhteyttä isostoimintaan tai isosena toimimiseen, vaikka he pitivätkin oman hyvinvoinnin tilan tunnistamista yleisesti tarpeellisena. He kuvasivat isostoiminnan olevan erillinen, irrallaan muusta elämästä oleva asia. Testin teemojen nähtiin koskettavan koko elämää. Koska isostoiminta puolestaan oli nuorten mielestä vain pieni osa heidän elämänsä, he eivät nähneet sen voivan tukea heitä kaikilla heidän elämänsä alueilla.

Kymmenen nuorista ajatteli, ettei testillä ei ole vaikutusta heihin itseensä, eikä sen antamalle tiedolle ole tarvetta, mutta niille, jotka eivät tiedosta ongelmiaan ja joilla on vaikeuksia, se voi auttaa muutokseen tai avun piiriin. He kokivat itse olevansa selvillä oman hyvinvointinsa tilasta. Osa näistä nuorista kertoi myös välillä unohtavansa omasta hyvinvoinnistaan huolehtimisen, mutta juuri tällä hetkellä asiat ja itsestä huolen pitäminen ovat kunnossa.

Yksikään keskusteluryhmiin osallistunut nuori ei pitänyt Zekki-testiä tai muita hyvinvointikyselyitä itsessään turhina. Kritiikki testin käyttöön kohdistui sen käyttöön ja hyötyyn isostoiminnassa. Kuitenkin kaikki ne nuoret, jotka eivät kokeneet testiä itselleen tarpeelliseksi, eivät kieltäneet sen mahdollista hyötyä isostoiminnan osana, vaan korostivat sen hyötyjä toisille. Hyöty koettiin kuitenkin saatavan henkilökohtaisella tasolla, ei isostoiminnassa.

Ne nuoret, jotka pitivät itsetutkiskelua hyödyllisenä omalla kohdallaan, pitivät sitä hyödyllisenä myös isostoiminnassa. Heidän mielestään jokainen ihminen miettii hyvinvointiaan jossain vaiheessa, joten sitä tulee käsitellä myös isostoiminnassa. Osa nuorista koki testin antamien hyvinvointiin liittyvien tietojen selittävän omia reaktioita ja tuntemuksia myös aikaisemmalta ajalta, minkä he kokivat lisäävän omaa itsetuntemustaan.

Kai se on hyvä taito osata seurata oman elämän kehitystä – isosellekin.

Mutta tuleehan sit välillä vähän unohdettua ja... Mä luulen, että tän hetken olot on aika selkeet, mut joskus ulkopuoliset jutut selvittää sitä, mitä mulla on ollu aikasemmin.

Ei välttämättä kaikki varmaan oo niin tietosii itestään, ku meille ne oli itsestäänselvyyksii ne kaikki tulokset, mut ei kaikill välttämättä niinku oo.

Jos isostoiminta olis pelkkä, mitä sun elämässä tapahtuu, mut ku sun elämäs tapahtuu niin paljon muutaki, mikä vaikuttaa siihen. Isostoiminta on hyvä tukemaan, mut se ei kuitenkaan kaikkiin niihin ongelmiin anna sitä ratkasua.

Kyll kaikki varmaan jossain kohtaa pohtii tommosia hyvinvointiin liittyviä asioita, silleen vois ton teeman pitää myös isosjutuissa.

Keskusteluryhmissä ja kahdenkeskisissä keskusteluissa nuorten kanssa kerättiin aluksi testin kysymysten aihepiirit, minkä jälkeen jatkui yhteinen keskustelu siitä, kuinka isostoiminnassa voitaisiin huomioida kyseiset elämänaalueet etenkin silloin, kun niissä on haasteita. Nuorten oli aluksi vaikea liittää elämäntilannekyselyn aihepiiriä isostoimintaan. Heidän vastauksensa ilmensivät pohdintaa, kuinka isostoiminnan ohessa ihmistä voidaan konkreettisesti auttaa. Isostoiminnan vaikutus yksilön hyvinvointiin hahmotettiin keskusteluavuksi. Testi oli nuorille keskusteluavun tarpeen herättäjä ja seurakunnan

työntekijältä oletettiin saavan ammatillista keskusteluapua. Hyvinvoinnin teemat liitettiin enemmän isosuuden kohderyhmään, rippikoululaisiin, ei niinkään itseensä ja toisten isokumppaneitten hyvinvointiin. Testi koettiin antavan hyvin taustatietoa oman hyvinvoinnin tarkastelulle, jos tuntee voivansa huonosti. Tällöin on tärkeää kertoa, että sekä isostoiminnassa mukana oleville isosille että aikuisille voi puhua ongelmistaan.

Varmaan jos jollakin menee huonosti ja ei oo sellasta, jolle voi puhua, niin seurakunnasta vois saada sellasta apua.

Toisten nuorten hyvinvoinnin tilan huomiointi ja avun aktiivinen tarjoaminen koettiin tärkeäksi. Keskustelussa puhuttiin tällöin erityisesti työntekijöiden roolista avuntarjoajana. Työntekijöiltä odotetaan tarkkanäköisyyttä, empaattisuutta ja aktiivisuutta.

No, kyllä jos jollain menee huonosti, ni voi mennä vaik puhumaan sille tai kuuntelemaan, jos sen tarvii puhua jotain asiaa. Ettei oo vaan. Ettei välitä siitä, et sillä menee huonosti ja antaa sen olla, vaan menee kysymään siltä, et tarviiks se apua.

Nuoret kokivat testin olevan niitä varten, joilla menee huonosti. Itsellä tai isostovereilla ei koettu olevan haasteita oman hyvinvointinsa kanssa. Nuorilla oli kokemus siitä, että he ja isokumppanit tuntevat itsensä ja tiedostavat oman hyvinvointinsa tilan. Omaan tilanteeseen ei oletettu tulevan muutosta huonompaan suuntaan. Nuoret eivät puhuneet mahdollisista tulevaisuuden haasteista, eivätkä elämäntilannekyselyn ennaltaehkäisevää tehtävää. Testin ei koettu antavan itselle uutta näkökulmaa omaan hyvinvointiin, mutta jollekin toiselle testin tulokset voisivat olla uutta tietoa ja saada hänet tiedostamaan omat muutos- ja avuntarpeensa. Toisaalta, vaikka testi ei tuntunut olevan itselle ajankohtainen, sen todettiin käsittelevän asioita, jotka vaikuttavat kaikkiin ja kuuluvat myös isosuuteen.

Siis mun kohal ainakaan mä en keksis siihen mitään syytä pitää koko juttuu, mut kyllä se joilleki voi olla mieltä avartavaa ja kaikkee tällasta.

Ei välttämättä kaikki varmaan oo niin tietosii itestään, ku meille ne oli itsestäänselvyyksii ne kaikki tulokset, mut ei kaikill välttämättä niinku oo.

En mä tiedä, onks toi niin tarpeellista mulle ittelle, mutt kyll se mun mielestä kuitenkin kuuluu isosuuteen tai kylhän noi asiat vaikuttaa niin paljon silleen niinku jokaseen.

Nuorten mielipide testin toteutuksen ajankohdasta isotoiminnassa. Nuorten mielipiteet jakautuivat tasaisesti suhteessa siihen, missä vaiheessa isotoimintaa testi olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa, mutta kaikki olivat samaa mieltä siitä, että testiä ja sen teemoja tulisi käsitellä vain pitkäkestoisissa tapaamisissa, kuten leireillä tai viikonlopputapaamisissa. Tällöin koettiin isosryhmän olevan kyllin pitkään ja tiiviisti yhdessä, jotta henkilökohtaisempia asioita on turvallista käsitellä. Arki-iltojen lyhyemmissä koulutuspainotteisissa tapaamisissa tulisi heidän mielestään käsitellä isosen taitoja ja tehtäviä, ei henkilökohtaisia asioita. Testiä ei nuorten mielestä hyödyllistä tehdä vertailutulosten saamiseksi kahta kertaa, koska tuloksissa tuskin olisi kysymysten suurpiirteisyyden vuoksi havaittavia eroja. Testin ei oletettu kertovan kuin tämän hetken tilanteesta. Kun tulosten oletettiin vaihtelevan sen hetken tuntemusten mukaan, ei testistä koettu olevan hyötyä.

Kyl mull varmaan on niin: Nyt voi olla hyvä päivä ja ylihuomenna vois olla huono. Nii ni ne tulokset voi olla ihan eri.

En mä oikein usko et siinä välissä tulis mitään muutosta, ku se on sil tavall niinku ympäripyöree, ku siis on nii laajat ne jokanen kysymys periaatteessa.

Toisaalta kolme nuorista ehdotti elämäntilannekyselyä toteutettavaksi sekä isostoimintakauden alussa että lopussa ensimmäisen rippikoulun isoskokemuksen päätyttyä.

Ja mä ite ajattelen, että se olis hyvä tehdä isoskoulutuksen alussa semmonen kartotus ja ehkä sen vois tehdä uudestaan loppussa, et sit vois vähän kattoo, et onks se isostoiminta parantanu jotaki osa-aluetta tai onks se vastaavasti huonontanu, vaik se ripparikokemus sitte.

Suurin osa haastatelluista nuorista piti testin tekemistä mielekkäänä. Mielekkyyden kokemuksen taustalla syyt olivat erilaisia. Myös nuorten testin toteutamiseen ehdotetut ajankohdat ja niiden perustelut olivat erilaisia. Yleisin ajankohtaehdotus oli, että testi pidettäisiin muutaman kokoontumiskerran jälkeen tai toimintakauden keskivaiheilla, jotta isostoiminnan aloittaneet ovat ehtineet

tutustua toisiinsa. Tutustumisen myötä osallistujien oletettiin uskaltavan paremmin kysyä ja keskustella aiheista. Myös oman tilanteen tiedostaminen ja avun pyytäminen oletettiin tuolloin helpommaksi.

Testi voisi olla hyvä siinä vaiheessa, kun ryhmä on ehtinyt ryhmäytyä, jotta asioista puhuminen on helpompaa.

Kyl se mun mielestä vois olla ihan hyödyllinen vaik siinä ekan leirin jälkeen ois kaks tai kolme tapaamista, ni siin olis vähän jo ryhmäytyä ja sit ois helpompi kysyy, jos on jotain siihen liittyvää.

Testin toteuttamista isostoiminnan aluksi perusteltiin sillä, että silloin kenelläkään ei ole vielä erityisiä odotuksia toiminnan suhteen ja toisaalta oman elämäntilanteen haasteet on mahdollista tiedostaa, päästä puhumaan niistä ja saada tukea heti toimintakauden alussa.

Kyl ainaki mun mielestä tollanen on hyvä pitää jossakin alkuvaiheessa siin, ni saa vähän mietiskeltty, jos vaiks elämäntilanne ei meekään niin hyvin, vaikka haluis olla ilosella päällä, ni voi ainaki mennä puhumaan jolleki. Ja jos on ilosella päällä, ni on myöskin mukava tietää, et on ilosella päällä, ettei oo semmo-sii kyselyjä, et on vaan huonosti.

Ne viisi nuorta, jotka kokivat testin tuottamat tulokset epäoleellisiksi ja epäkiinnostaviksi, pitivät testiä velvoitteena ja pakotettuna suoritteena. He toivoivat sen toteutusta mahdollisimman lyhyesti pienenä osana isostapaamisen ohjelmaa muiden toimintojen välillä. Heidän mielestään kysely ei liittynyt oleellisesti isostoiminnan sisältöihin tai antanut lisäarvoa toiminnalle.

Just sellasena väliohjelman, et se ei olis koko kerran aihe, et ei siitä sen enempää.

7.3 Miten nuoret kokevat isostoiminnan tukevan heitä mittarin käsittelemillä elämänalueilla?

Zekki-testin sisältämät elämänalueet ovat: terveys, vaikeuksien voittaminen, asuminen, arjessa pärjääminen, perhe ja läheiset, ystävät, taloudellinen tilanne, itsetunto ja elämä kokonaisuutena. Nuoret arvioivat isostoiminnan vaikutuksia heidän omaan hyvinvointiinsa kyselyn käsittelemillä elämänalueilla.

Nuorten mielestä isostoiminnan hyväksyvä ilmapiiri tukee **nuoren itsetuntoa ja psyykkistä hyvinvointia**. Isostoiminta näyttäytyy yhden nuoren kommentissa jopa muista nuorten kohtaamista ryhmistä poikkeavana hyväksyessään kaikki yksilöt itsenään. Hyväksyvistä ilmapiiristä huolimatta nuori saattaa tuntea itsensä ulkopuoliseksi, erilaiseksi ja alakuloiseksi.

Mun mielestä isostoiminta voi vaikuttaa laajasti etenkin psyykkiseen terveyteen, et ku saa silleen positiivist kokemust, ku siel on yleensä aik samantyyppisii ihmisii ja saa semmost niinku hyväksyntää ja saa näyttää semmoselt mikä on.

Se on semmonen erilainen yhteisö, mis voi ainakin mun omien kokemusten perusteella olla oma ittensä, niin se on tosi tärkeetä psyykkisen terveyden kannalta, ku kaikilla ei ole välttämättä muuta paikkaa mis pystyy olemaan oma ittensä.

Isostoiminnan alun tilanteissa ilmennyt huono itsetunto on saanut vahvistusta, kun nuori on kokenut saaneensa tilan olla oma itsensä. Yhdessä toimiminen, toisiin tottuminen ja erilaisten tehtävien toteuttaminen ryhmissä helpotti uusien sosiaalisten kontaktien luomista, mikä puolestaan vahvisti nuorten itsetuntoa, auttoi heitä rentoutumaan uusissa tilanteissa ja vähensi alakuloa. Ystäväpiirin laajenemisen myötä nuoren itsearvostus on kasvanut. Nuoret kokivat myös, että isosvuosien myötä lisääntyvä ikä ja kokemus vahvistavat minäkuvaa ja itsetuntoa. Isostoiminnassa kerääntynyt itsearvostus on auttanut rohkeasti ottamaan näkyviä tehtäviä ja entistä aktiivisemmän roolin esimerkiksi koulussa.

Et on auttanu, et uskaltaa olla sosiaalisempi ja semmone rohkee. Ei siin tullu niin kauheen isoo muutosta, mut vähän, jonkun veran.

Alakulosuuteen auttaa se, mitä me nyt ollaan siel tehty siellä, pelejä ja kokkailua ja muut.

Kyl mull on itsetunto ainaki menny aika paljon ylöspäin siit, ku mä alotin isostoiminnan. Ja mä väitän et se johtuu siitä, et mä sain hyviä kavereita.

Terveydentila. Nuorten mielestä joukkuepelit ja liikkumaan houkuttelevat leikit tukevat fyysistä hyvinvointia ja lisäävät yhteisöllisyyttä, joka puolestaan tukee psyykkistä hyvinvointia. Nuorten mielestä yksinomaa liikkeellelähtö isoskoulutuksen tapahtumiin, yhdessä toteutettu kevyt liikunta ja ulkoilu on kylliksi

hyvinvoinnin kannalta, eikä isostoiminnan tule keskittyä kuntoliikunnan kaltaiseen toimintaan.

Joo, tykkään joukkuepeleistä, jos ei ole liian monimutkasta. Niis oli sellasta ulkoilua. Se oli kyllä yhteisöllisyyttä.

Mun omall riparillakin oli semmonen aamujumppa. Ni et se on hauska et on semmosta pientä kevyttä, ei mitään vakavamielistä.

Jokainen vaiks periaattees ei niinku ikinä viikos liikkuis muualla nii jotenki tekee sen työn, ett liikkuu sinne isostapaamisiin. Nii silleen että ei se kuitenkaan ihan silleen isostoiminnan idea oo se, että kaikista tulee jotain urheilijoita.

Omien vahvuuksien löytäminen ja kehittäminen. Nuoret olivat saaneet isostoiminnassa kokeilla erilaisia itselle vaikeitakin tehtäviä, minkä myötä he olivat kokeneet oppineensa lisää ja löytäneensä uusia taitoja ja mieleisiään, omiksi kokemiaan tehtäviä. He olivat saaneet haastaa itseään ja kehittyä omaan tahtiin. Toisaalta nuoret ovat kokeneet hyvänä, ettei heitä ole pakotettu tekemään itselle epämukavia tehtäviä, vaikka heitä onkin kannustettu kokeilemaan. Monella heistä oli kokemus siitä, että selviäminen haastavasta tilanteesta ja onnistumisen kokemus ovat rohkaisseet tarttumaan vaikeisiin tehtäviin myöhemmin.

Et se on kiva, et tarjotaan eri asioita ja silleen tasapuolisesti ja joka ikisellä on mahdollisuus kokeilla kaikkee ja löytää se mist tykkää kaikkein eniten tai kehittää jotain, minkä kokee vaik itellä heikoudeks.

Ku siin on se erilaista, ku kuitenkin koulussa tuntee sen luokan jotenki. Siel isostoiminnassa ne ihmiset oli aika tuntemattomia itelleen. Joutu vähän niinku ylittää sen jännityksen.

Välil on ollu niit "voi apua" tilanteita, mut yleensä on tullu sellanen onnistumisen fiilis. Joo, et ne on vieny silleen hyvin eteenpäin.

On kans hyvä, et ei pakoteta, mut silleen vahvasti kannustetaan menemään ja tekemään.

Perhe ja läheiset. Nuoret ajattelevat oman perheensä ja muut läheisensä täysin irrallisiksi isostoiminnasta, eivätkä he kokeneet isostoiminnan vaikuttavan tai voivan vaikuttaa millään tavalla heidän kotielämäänsä. Ainoastaan kotoa pois olemisen katsottiin liittyvän isostoimintaan.

Kyl se tosi hyvin tukee, mut tähänki on toi korona vaikuttanu, kun olis ollu tosi kiva nähä ihmisii niinku kodin ulkopuolella.

Ystävyysuhteet ja mielenterveys Isostoiminta vaikuttaa sosiaalisiin suhteisiin mahdollistamalla nuorten kohtaamiset sekä etänä että kasvokkain. Yhdessä olemisen, kohtaamisten ja tekemisen kautta uskallus kontaktin ottamiseen ja ystäväystymiseen lisääntyy, mikä tukee sosiaalista ja henkistä terveyttä. Erityisesti pandemia-aikaan nuorille oli tärkeää, että pääsi ulos näkemään ihmisiä.

En mä tiedä, ehk ylipäättään silleen niis isostapaamisissa, jos tehdään jotain ni hajotetaan sitä porukkaa, ett jatkuvasti pitää olla uusien ihmisten kanssa sillee, ni sitt se ei tunnu niin isosl asialt sitte siel leirill sitte ja yleensäkään.

Ja myös silleen niinku mielenterveyden hyväks, et saa niit niinku sosiaalisia kontakteja, et jos välttämät muuten ei tuu niinku oltuu, jos ei oo nii hirveest kavereita yleisesti, jos ei niinku jaksa lähtee minnekään.

Kyll tommoses tilanteessa saa vaik pakost kavereit.

Kyky voittaa eteen tulevat vaikeudet. Nuorten kokemuksen mukaan, heidän kykynsä ottaa vastaan haastavia tilanteita lisääntyi, isostoiminnan muuttuvissa tilanteissa annetun kannustuksen ja kokeiluun rohkaisun myötä. Heidän mukaansa haastavien tilanteiden hallinta ja niihin levollinen suhtautuminen vahvistuivat myös isostoiminnan ulkopuolella.

Ainaki niihin ohjaustaitoihin ja sosiaalisiin taitoihin tuli lisää kykyä ottaa haasteita vastaan.

Siel rohkastaan ainaki sellaseen, et ku leiritoiminnassa voi tapahtua mitä vaan, ni pitää välillä improvisoida.

Mä ainakin meen siihe hätä tilanne SOS-moodiin ja kauhee stressi, nii kyl riparil on silleen oppinut et vaan rauhottuu siihen, ni se hoituu. Ni on se niinku omaanki elämään heijastunu.

Taloudellinen tilanne. Nuoret eivät kokeneet isostoiminnan vaikuttavan heidän taloudelliseen tilanteeseensa. Toisaalta testin kysymys tyytyväisyydestä taloudelliseen tilanteeseen muistutti nuoria siitä, että Kaarinan seurakunnassa isosille ei makseta palkkiota.

Yks kysymys oli taloustilanne eli jos isosille vois maksaa palkkaa, ni se auttais.

Asumisolot. Nuoret totesivat saavansa leireillä ja tapahtumissa hyvää syötävää sekä pääsevänsä pois kotoa luontoon ja ihmisten seuraan.

Saa hyvää ruokaa ja pääsee merenrantaan.

Pois kotoo joskus on hyvä.

7.4 Miten nuoret kokevat omien elämänhaasteidensa käsittelyn?

Elämäntilannekysely voi nostaa nuoren elämässä esille haasteita tai vaikeuksia. Suurin osa haastatelluista nuorista ei pitänyt hyvänä, että näistä asioista puhutaan yleisesti isostoiminnassa. Vaikeista asioista puhuminen herättää heissä epävarmuutta ja levottomuutta, eikä sillä koeta olevan myönteisiä vaikutuksia. Ajatuksen taustalla oli pelko siitä, millaisia reaktioita ja tunteita vaikeammista henkilökohtaisista asioista puhuminen saattaa herättää sekä itässä että toisissa.

Emmä tiä, tarviiko huonoja oloja nostaa esille. Pahasta olosta ei tarttis puhua.

Yli puolet nuorista piti tarjolla olevasta keskustelutuesta kertomista riittävänä informaationa mahdollisista elämän haasteista. Heidän mielestään kannustaminen kertomiseen pahasta olosta aikuisille on samalla lupa joskus tuntea negatiivisia tunteita. Osa nuorista piti vaikeista asioista kertomista mahdollisena, mutta niin, että siihen ei käytetä isostoiminnassa paljoa aikaa ja eikä sille anneta liikaa painoarvoa. Myös huumori tai keveys on heidän mielestään hyvä liittää välillä vaikeidenkin asioiden käsittelyyn.

Siitä, että leirille meno voi tuntua raskaalta, voi mainita, mutta ei pitkästi.

Nuorten kokemus oli, että itselle arkoja asioita ja omaa tarvitsevuuutta on vaikea ilmaista. Heidän mielestään erilaisten negatiivisten tunteiden olemassaolosta muistuttaminen ja aiheiden julkituominen tulee olla työntekijöiden tehtävä. Tärkeää on myös myönteisten tunteiden sanottaminen ja rohkaiseminen siitä, että

vaikeudet ovat voitettavissa, aremmankin rohkeus kasvaa ja ystävyksiä syntyy.

Kyll mun mielestä siit yksinäisyydestä voi silleen puhuu. Mut jos muuttuu sillee niinku saarnaks, ni tuntuu et pitää niinku pakolla, nii siit tulee niinku sellanen kuorma. Mut silleen kevyesti, niinku-muistuttaa. Silleen vähän murjasee: Heh heh, älkää jättäkö ketään yksin.

Henkilökohtaisten asioiden ja erityisesti vaikeiden teemojen käsitteleminen herätti runsaasti keskustelua kaikissa tutkimukseen osallistuvissa ryhmissä. Nuorten elämän haasteita tulee käsitellä osallistujia kunnioittaen ja heitä kuunnellen (Laukkanen ym., 2018.) Nuorten mielestä henkilökohtaisten asioiden käsitteleminen vaatii pohjaksi keskinäisen luottamuksen ja niiden käsittelyä voidaan lisätä vasta sen mukaan, kun isostoiminnassa mukana olevat tutustuivat toisiinsa ja keskinäinen luottamus kasvaa. Ei myöskään ole itsestään selvää, että kaikki isostoimintaan osallistuvat kokisivat yhteiset tilanteet kyllin turvallisiksi itselle arkojen asioiden käsittelyyn. Ryhmän nuorten suhteissa voi olla jännitteitä tai menneitä tapahtumia, joista työntekijät eivät tiedä. Puolet nuorista oli sitä mieltä, että kaikkia henkilökohtaisia asioita ei tarvitse käsitellä ja jos niitä kuitenkin käsitellään, niitä tulee käsitellä eri tavoin, eri tasolta. Tämän ajatuksen taustalla oli nuorten pelko siitä, että henkilökohtaiset asiat tulevat julkisiksi ja että asioiden käsittely merkitsee omien salaisuuksien paljastumista.

Henkilökohtaisuuksien tasoo voi sillee kasvattaa sen myötä, mitä porukkaa tuntee. Mutt ei kaikki sillee samass ikäryhmässä välttämättä oo kuitenkaan parhait kavereit, vaik oiski samass ryhmäss.

Yksi nuorista esitti huomion, että itse isostoimintaan pettymisestä ei puhuta. On näennäistä puhua nuorten kohtaamista haasteista, jos toimintamuotoa, johon he osallistuvat, ihannoidaan, eikä siihen liittyviä vaikeuksia tai ongelmia käsitellä.

Siitä, et jos pettyy isostoimintaan, niin ei oikeestaan puhuta.

7.5 Mittarin hyödyntämismahdollisuudet, SWOT-analyysi

SWOT-analyysi on Albert Humphreyn kehittämä nelikenttämenetelmä (sisäiset vahvuudet ja heikkoudet, ulkoiset mahdollisuudet ja uhat), jota käytetään suunnitelmien ja oppimisen ongelmien tunnistamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä (Lindroos & Lohivesi 2004).

<p>Sisäiset vahvuudet:</p> <p>Mittari</p> <ul style="list-style-type: none"> • herättää nuorissa kiinnostuksen omasta hyvinvoinnista • herättää nuorissa halun parantaa omaa hyvinvointia • herättää nuorten kiinnostuksen isosyhteisön hyvinvoinnista • herättää nuorten halun parantaa isosyhteisön hyvinvointia • herättää nuorten halun antaa oma osuutensa ja omat ideansa toiminnan kehittämiseen 	<p>Sisäiset heikkoudet:</p> <p>Mittari</p> <ul style="list-style-type: none"> • ei herätä nuorena kiinnostusta omaan hyvinvointiin • ei motivoi nuorta toiminnan yhteiseen suunnitteluun • mittarin hyvinvointiteema ei yleisesti kiinnosta nuoria • on vaikea käyttää • on liian raskas
<p>Ulkoiset mahdollisuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • isosryhmän ilmapiiri kannustaa oman elämäntilanteen pohdintaan • isosryhmän jäsenet kunnioittavat ja kannustavat toisiaan puhumaan • isosryhmä motivoi ja innostaa toisiaan yhdessä toiminnan kehittämiseen mittarin 	<p>Ulkoiset uhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuorilla ei ole kykyä, halua tai uskallusta käsitellä oman elämän haasteita • nuorilla ei ole kylliksi luottamusta isosryhmään, jotta vaikeista asioista voisi puhua • isosryhmään ei muodostu kyllin luotettava ilmapiiri, jotta vaikeista asioista voisi puhua • isosryhmässä on sosiaalisia ongelmia, eikä keskustelulle ole tilaa • isosryhmä ei kykene yhteistyöhön

Kaavio 1. Zekki-testin hyödyntämismahdollisuudet isostoiminnassa

8 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Erityisesti nuorten parissa tehtävään tutkimuksen eettinen ennakoarviointi on tehtävä huolellisesti ihmistieteellisen tutkimuksen toimintaperiaatteita noudattaen. Tällaisia periaatteita ovat itsemääräämisoikeuden ja yksityisyyden kunnioittaminen sekä henkisen ja fyysisen turvan takaaminen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, s. 8).

Nuorten henkilötietoja tai heidän henkilökohtaisia tuloksiaan elämäntilannemittarista ei kirjattu ylös tutkimuksen missään vaiheessa. Haastatteluun osallistuvan nuoren on voitava luottaa siihen, että hänen yksityisyyttään kunnioitetaan, jotta luottamuksellisen ja avoimen ilmapiiri on mahdollinen. Vaikka tutkimuksen haastattelun painopiste oli elämäntilannemittarin käytettävyyden ja hyödyllisyyden arvioinnissa, nuorten elämästä tuli esiin myös henkilökohtaisia asioita. Oli aina nuoren oma päätös, kertoiko hän haastattelussa tilanteestaan enemmän. Nuorille selvennettiin, että kehittämistyön kannalta oleellista on saada tietää vain, millainen kokemus elämäntilannemittariin vastaaminen ja sen ohjaavuus isokoulutuksen sisältöjen arviointiin on heille ollut. On tärkeää, että nuorella oli aikaa pohtia mittarin tuloksia ja keskustella kehittämisalueistaan, jotta tulokset ehtivät konkretisoitua hänelle. Nuoren kiireetön kuuleminen on osa tutkimuksen taustalla vaikuttavaa ajatusta nuoren omanarvontunnon vahvistumisesta ja vaikutusmahdollisuuksien tiedostamisesta. (Laukkanen ym., 2018, s. 88; Pelkonen & Louhiala, 2002.)

Nuorisotyön ammattilaisena minulla on pitkä kokemus nuorten osaamisen ja tiedon hyödyntämisestä toiminnan kehittämisessä. Arvostan nuorten mielipiteitä ja kokemuksia. Valitsemani tiedonhankintamenetelmät kunnioittavat nuorten asiantuntijuutta ja vapaaehtoisuutta. Pyrin hälventämään tutkijan ja tutkittavan välistä tiedon ja vallan epätasapainoa kertomalla avoimesti tutkimuksen tarkoituksesta ja haasteista sekä nuorten antaman tiedon arvosta työleni. Varauduin keskeyttämiini ja kritiikkiin tutkimusta kohtaan. Tilanteita enakoimalla tutkijan on hyvä taata objektiivisuus haastavissakin tilanteissa. (Laukkanen ym., 2018, s. 89.) Tutkimukseen osallistuvat nuoret suhtautuivat

keskusteluihin myönteisesti niitä kritisoimatta. Kokemukseni siitä, että nuorten mielipiteen arvostava kuuleminen ja heidän osallistamisensa lisäävät heidän aktiivisuuttaan ja vastuunottoaan, toimi tutkimukseni kannustimena.

Kehittämistyötä varten tuotetun tiedon luotettavuus tarkoittaa myös käyttökelpoisuutta. Tiedon tulee olla hyödyllistä ja totta. Lähtöolettamukset, erilaiset teoreettiset näkökulmat eivät saa olla ristiriidassa keskenään. Käytetyt käsitteet tulee tehdä johdonmukaisesti näkyviksi ja tulkintojen on vastattava aineistoa. (Toikko & Rantanen, 2009, s. 122.) Kehittäminen etenee usein tilanteessa, jossa ei ole aikaa perinteisen tutkimuksen vaatimaan perusteelliseen asetelman määrittelyyn tai laajoihin aineistoihin. Tiedontuotannon tehtävä tällöin on ohjata prosessia oikeaan suuntaan, mikä vaatii aineistolta nopeasti käytettävissä olevia tuloksia. Valittujen tiedon keruun ja analyysin tapojen on kyettävä vastaamaan kehittämistyön ajankohtaisiin tarpeisiin. Kehittämistoiminnan keskiössä on toimijoiden osallisuuden ja tiedontuotannon lisäksi itse samanaikaisesti etenevä prosessi. Olennaista on, että saatujen aineistojen arviointituloksia kyetään käyttämään projektin ohjaamisessa ja tavoitteiden asettamisessa. (Toikko & Rantanen, 2009, s. 121.)

Erytisesti tietoja julkistettaessa on pidettävä huolta luottamuksellisuudesta. Luottamuksellisuus ja anonymiteetti ovat tärkeimpiä huomioitavia asioita tutkimustietojen käsittelyssä, mutta tutkijan ei kuitenkaan tule luvata enempää tietosuoja kuin hän pystyy käytännössä toteuttamaan. (Kylmä & Juvakka, 2012.) Tutkittavien henkilöllisyys ei saa paljastua, etenkin kun on kyseessä henkilökohtaisten tietojen jakaminen. Tutkijan tulee ottaa riskit huomioon ja ennakoiden pohtia menettelynsä mahdolliset seuraukset. (Kuula, 2011, s. 201–207.) Ryhmäkeskustelun osallistujien henkilötiedoista ei muodosteta rekisteriä. Kerättävä tutkimusaineisto koostuu heidän mielipiteistään suhteessa elämäntilannemittariin, ei heidän henkilökohtaisiin mittarin tuottamiin tuloksiinsa. Tutkijan eettinen velvollisuus on raportoida tutkimustulokset mahdollisimman rehellisesti ja tarkasti, mutta samaan aikaan suojella tutkittavia. (Kylmä, 2008).

Tulen omalta osaltani vaikuttamaan siihen, että tutkimustietoa sovelletaan ja käytetään eettisten vaatimusten mukaisesti nuoret ja heidän panoksensa huomioiden. (McCabe & Trevino, 1993). Eettisesti kestävän tutkimuksen toimintatapoja ovat rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä valittaessa ja käytettäessä. Tutkimuksen suunnittelu, toteuttaminen ja raportointi sekä tietoaaineistojen tallentaminen on tapahtava tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaan. Tutkimusorganisaatioissa tärkeää pitää huolta tietosuojan vaatimuksista. (Laukkanen, Pekkarinen & Vilmilä, 2018, s. 77–78.) Tutkimusaineisto on tuhottu elokuun 2021 lopulla. Tutkimusaineistot ovat olleet vain tutkijan käytössä. Opinnäytetyön raportti esitellään syksyllä 2021 Kaarinan seurakunnan isostoiminnan tapahtumassa, jotta kaikki halukkaat nuoret ja työntekijät sen kuulevat tai saavat luettavakseen.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastattelujen tuloksista on nähtävissä, että nuoret pitivät mittaria helposti käytettävänä ja kyllin kevyenä oman hyvinvoinnin arvioinnin ja tuen löytymisen välineenä, mutta he eivät kokeneet sen antavan uutta tietoa. Osa nuorista kaipasi lisää tarkentavia kysymyksiä, jotta saatu tieto syvenisi.

Vaikka nuorten oli helppo löytää isostoiminnan sisällöistä mittarin kysymysten käsittelemiä elämänalueita, heidän ajattelussaan hyvinvointi ja isostoiminta pysyivät erillisinä osina elämää. Elämäntilannemittarin käsittelemistä elämän osa-alueista nuoret tunnistivat isostoiminnan vaikuttaneen voimakkaimmin vahvistamalla heidän itsetuntoaan. Vähiten tai ei lainkaan vaikutuksia nuorten mielestä isostoiminnalla oli heidän asumisoloihinsa, perhesuhteisiinsa ja talouteensa.

Tutkimuksen tulokset osoittivat nuorten olevan kiinnostuneita seuraamaan omaa hyvinvointiaan, mutta mittarin antamat tulokset eivät motivoineet heitä

kehittämään isostoiminnan sisältöjä elämän haasteiden näkökulmasta. He eivät myöskään halunneet yhdessä käsitellä omia haasteitaan koskevia vaikeita asioita.

Oleellista on, etteivät useimmat nuoret kokeneet elämäntilannekyselyä ja sen tuloksia luonnolliseksi osaksi isostoimintaa. Heidän perustelunsa oli, että isostoiminta kattaa vain pienen osan heidän elämästään ja heidän elämänsä hyvinvointiin vaikuttavista osa-alueista.

10 POHDINTA

Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan tulkinnoilla ja valinnoilla on suuri merkitys. Samaa ilmiötä on mahdollista tarkastella monesta eri näkökulmasta (Kylmä, 2008). Tutkimuksen tulosten mukaan Zekki-testin ominaisuudet, helpous ja lyhyys, mahdollistavat nuorille oman elämäntilanteen nopean arvioinnin ja mittari on tässä tehtävässä toimiva ja luotettava. Nuorten mielestä jatkokysymyksille kuitenkin on tarvetta, jos vastauksesta ilmenee, että jollakin elämänalueella on haasteita. Myös hyvinvoinnin syitä olisi heidän mielestään hyödyllistä ja mielenkiintoista kysyä ja saada tuloksissa näkyväksi.

Motivaationi tutkimustyöhön on olla kehittämässä nuorten hyvinvoinnin tueksi nuorilähtöisiä toimintatapoja, joka mahdollistavat heille varhaisen tuen ja avun. Zekki-testi osoittautui sopivaksi työvälineeksi nuorten tuen ja avun tavoittamiseen. Tutkimustyötäni ohjasi tutkimustyön viitekehys, osallistamisen positiivisten vaikutusten tarkastelu suhteessa nuorten hyvinvointiin. Tutkimuksen tulosten valossa nuorten osallistaminen jäi kuitenkin osittain toteutumatta ja elämäntilannemittarin motivoiva vaikutus suhteessa isostoiminnan yhteiseen kehittämiseen tavoittamatta.

Osa nuorista liitti testin esille nostamat teemat enemmän isosuuden kohteisiin, rippikoululaisiin, ei niinkään itseen ja toisten isosten hyvinvointiin. Hyvinvointiin

liittyviä asioita tulee heidän mielestään tarkastella rippikoululaisten hyvinvointia silmällä pitäen ja isosten ihmistuntemusta kasvattaen. Kokonaisvaltainen näkökulma onkin tavoiteltava: kaikkien isostoiminnassa ja rippikoulussa mukana olevien hyvinvointi on tärkeää ja se tulee huomioida. Hyvinvointimittarin käyttö jo rippikouluikäisten tai sitä nuorempien kanssa saattaisi luoda pohjaa myös isostoiminnan elämäntilannemittarin tehokkaammalle hyödyntämiselle osallisuuden näkökulmasta. Mittariin jo tutustuneet nuoret olisivat mahdollisesti valmiimpia pohtimaan yhteisiä haasteita ja kehitystarpeita omaan vastaimiseen ja tuloksiin keskittymisen sijaan. Mittarin käytön toistuvuudella ja tuttuudella saattaa olla innostava tai lamaannuttava vaikutus nuoriin. Zekki-testin systemaattinen käyttö koko Kaarinan alueen nuorisotyön toimijoiden työvälineenä toisi tarvittavaa tietoa nuorten suhtautumisesta sen toistuvaan käyttöön.

Tutkimuksen tulosten mukaan nuoret eivät olettaneet omaan tilanteeseensa tulevan muutosta huonompaan suuntaan. He eivät puhuneet mahdollisista tulevaisuuden haasteista, eivätkä hahmottaneet elämäntilannekyselyn ennaltaehkäisevää tehtävää. Oleellista on, etteivät useimmat nuoret kokeneet elämäntilannekyselyä ja sen tuloksia luonnolliseksi osaksi isostoimintaa. Nuoret kuvasivat isostoiminnan olevan erillinen, irrallaan muusta elämästä oleva asia. Mittarin teemojen nähtiin puolestaan koskettavan koko elämää. Koska isostoiminta on nuorten mielestä vain pieni osa heidän elämänsä, he eivät nähneet sen voivan tukea heitä kaikilla heidän elämänsä alueilla.

Opinnäytetyön tuloksista on nähtävissä, että kirkon käsitys seurakuntalaisuudesta kokonaisvaltaisena ihmisen elämän kaikkia puolia koskettavana roolina ei kohtaa nuorten käsityksen kanssa. Nuoret ovat ajattelevia ja aktiivisia, mutta projektisuuntautuneita ja elämänikäinen sitoutuminen on heille vierasta. Heille on ominaista sitoutua toimintaan siihen asti kuin he kokevat tehneensä ja saaneensa tarpeeksi, jolloin he siirtyvät seuraavaan asiaan. He näkevät seurakunnan nuorisotyön ja muut elämänsä alueet erillisinä, vain löyhästi toisiinsa vaikuttavina asioina. Tämä tekee nuorilähtöisestä ja nuoria osallistavasta pitkälinjaisesta ja seurakuntaan sitouttavasta nuorisotyön ja isostoiminnan kehittämisestä haasteellista. Oma ajatteluni pohjautuu käsitykseen kokonaisvaltai-

sesta seurakuntalaisuudesta. Ajatteluni taustalla on ideaali, jossa isonen kasvaa aikuiseksi seurakuntalaiseksi ottaessaan vastuulleen persoonalleen sopivia tehtäviä. Seurakunnan isostoiminnan haastaa se, että kirkon käsitys seurakuntalaisuudesta on jäänyt nuorille vieraaksi ja kapeaksi. Tutkimuksen kannalta on mielenkiintoista, että hengellisyys ja hartauden harjoittaminen eivät tulleet missään haastattelujen vaiheissa mainituksi. Kuitenkin kirkon käsityksen mukaisesti seurakuntalaisen hyvinvoinnin perusta on hengellinen vakamus ja mahdollisuus hiljentymiseen. Seurakunnan työntekijöiden on hyvä pohtia, miten seurakuntalaisuuden käsitettä saisi nuorille laajennettua ja konkretisoitua. Jotta nuorten kiinnostus siirtyisi omasta hyvinvoinnin pohtimisesta kollektiiviseen isostoiminnan sisältöjen suunnitteluun, tarvitaan lisää kokemuksellista tietoa elämäntilannemittarin käytöstä isostoiminnassa niin nuorille kuin työntekijöille. Nousiaisen (2007) osallisuuden askeleita mukaillen nuorten olisi päästävää osallistumisesta aikuisten ehdoilla tapahtuvaan suunnitteluun uutta kehittävän yhteistyön kautta kohti nuorten itse asettamien tavoitteiden mukaista työskentelyä.

Kaarinan seurakunnan isotoimintaan osallistuva keskiverto nuori opiskelee lukiossa, on sosiaalisesti taitava ja ihmisten kanssa viihtyvä sekä onnistumisen kokemusten kautta omaan osaamiseensa ja mielipiteisiinsä luottava. Vuosien 2019–2021 isotoimintaan osallistuneista oli kolme ammattikoululaista, eikä yhtään koulupudokasta. Toisaalta isokset kuvaavat, että isostoiminnassa saa olla oma itsensä ja toisaalta, että isostoimintaan tulevat vain sosiaalisesti lahjakkaat. Voidaankin kyseenalaistaa se, kuinka erilaisuutta salliva tarkasteltava isostoiminta todellisuudessa on. Koko tutkimuksen otannan, joka kattoi kolme neljäsosaa toisen vuoden isostoiminnassa olevista, yhtenevä mielipide oli, että isostoiminnassa saa olla oma itsensä. Tästä päätellen on kuitenkin mahdollista olettaa, että toiminta on nuorten persoonalle ja kasvulle tilaa antavaa ja erilaisuutta hyväksyvää.

Tutkimus kertoo myös piiloon jäävästä yksinäisyydestä, epäonnistumisista ja vaikeuksista. Näiden näkyväksi tekeminen on nuorten hyvinvoinnin ja avun hakemisen kannalta tärkeää. Nuorten ollessa vastahakoisia kertomaan omista

vaikeuksistaan työntekijöiden on pyrittävä löytämään nuorten mielipidettä kunnioittavia tapoja, joilla elämäntilanteiden haasteista voidaan yhdessä keskustella. Tutkimuksen mukaan nuoret myös odottavat työntekijältä aktiivista roolia hänen nähdessään nuoren pahoinvointia tai aavistaessa avun tarpeen.

Pohdittaessa isostoiminnan arvioinnin painopisteitä voidaan toisaalta painottaa sitä, miten nuoret osaavat ryhmänojaamisen taitoja, tai sitä, millaisena nuoret kokevat oman hyvinvointinsa tason osallistuessaan isostoimintaan. Niin isostoimintaan osallistuvat nuoret kuin työntekijätkin keskuudessaan voivat kokea eri painotukset tärkeiksi. Tästä syystä kaikkien toiminnassa mukana olevien mielipiteiden esiin tuomiselle on tärkeää olla käytettävissä toimintamalli, joka mahdollistaa tasavertaisen keskustelun ja isostoiminnan arvioinnin. On huomioitava, että monelle nuorelle isostoiminta on vain harrastus monen harrastuksen rinnalla, eivätkä sen vaikutukset hänen kokonaishyvinvoinnilleen näin ollen ole mahdollisesti kovin suuria. Toisaalta on niitä nuoria, joiden ainoa ryhmätoiminta koulun ulkopuolella on isostoiminta, jolloin sen merkitys hyvinvoinnille on oleellinen.

LÄHTEET

- Aalberg, V., & Siimes, M. A. (2007). *Lapsesta aikuiseksi*. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Nemo.
- Aaltonen, M., Ojanen T., Vihunen, R., & Vilen, M. (2003). *Nuoren aika*. 2. uudistettu painos. WSOY.
- Allardt, E. (1976). *Hyvinvoinnin ulottuvuuksia*. Ensimmäisen painoksen muuttumaton lisäpainos. WSOY.
- Allardt, E. (1989). Recent developments in Scandinavian sociology. *Annual Review of Sociology*, 15(1), 31–45.
- Ardahan, F. (2021). How effect active participation the life satisfaction of individuals: Aktif katılım bireylerin yaşam doyumunu nasıl etkiler?. *Journal of Human Sciences*, 18(4), 592-615.
- Corcoran, R., Atkinson, S., Bagnall, A. M., South, J., & Curtis, S. (2019). Being Well Together: Individual Subjective and Community Wellbeing. *Journal of Happiness Studies*.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (2021). Zekki-testi. Saatavilla 17.10.2021 Zekki.fi
- Denscombe, M. (2003). *The Good Research Guide*. Maidenhead: Open University Press.
- Hallitusohjelma-2019. (2019). Marinin hallitus. Valtioneuvosto. Saatavilla 28.8.2021 <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/kulttuuri-nuoriso-ja-liikunta-asiat>
- Hart R.A. (1997) *Children's participation*. The theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care. Unicef. London: Eartscan Publication Ltd.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita* (15. uud. p.). Helsinki: Tammi.
- Hirvilampi, T., & Helne, T. (2014) Changing Paradigms. A Sketch for sustainable wellbeing and ecosocial policy. *Sustainability* 6(4), 2160–2175.
- Ikonen, R., & Helakorpi, S. (2019). *Lasten ja nuorten hyvinvointi: Kouluterveyskysely 2019*.

- Isoja ihmeitä- isotoiminnan linjaus 2016.* (2016) Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 43. Kirkkohallitus
- Janhonen, S., & Nikkonen, M. (2003) Laadullinen tutkimusmetodologia hoitotieteellisen tiedon tuottamisessa. Teoksessa Janhonen, S., & Nikkonen, M. (2003). *Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä.* WSOY.
- Junttila, N. (2010). Social competence and loneliness during the school years-Issues in assessment, interrelations and intergenerational transmission. *Turun yliopiston julkaisuja sarja B* osa 325. Turun yliopisto.
- Kaarinan kaupunki. (2021). *Kaarinan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2019–2023.* Saatavilla 10.7.2021 https://kaarina.fi/sites/default/files/media/files/lasten_ja_nuorten_hyvinvointisuunnitelma.pdf
- Kainulainen, S. (2019). *3X10D®-elämäntilannemittarin kehitystyö 2015–2019.* Saatavilla 10.10.2021 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/268112/DIAK_Puheenvuoro_28_web.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Kirkkohallitus. (2021). Rippikoululaisten ja isosten itsearviointikysely. Saatavilla 11.6.2021 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/rippikoulu/rippikoulujen-itsearviointi>
- Kirkon tilastot. (2020). Jäsentilastot. Vuosiyhteenveto 2020. Saatavilla 8.9.2021 <https://www.kirkontilastot.fi/viz.php?id=148>
- Kokkonen, J. (2017). *Tehdään ihmeitä!: Osallisuus, vapaaehtoisuus, jäsenyys ja hengellisyys isostoiminnassa.* Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Kuntaliitto. Tietotuotteet ja -palvelut. Analyysit ja tietoaaineistot. Saatavilla 9.9.2021 <https://www.kuntaliitto.fi/tietotuotteet-ja-palvelut/analyysit-ja-tietoaaineistot/kuntakuvaajat/vaesto>
- Kuula, A. (2011). *Tutkimusetiikka: Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys* (2.uud.p.). Vastapaino.

- Kylmä J. (2008). Näkökohtia tutkimuseetiikasta laadullisessa terveystutkimuksessa. Teoksessa A-M. Pietilä & H. Länsimies-Antikainen. *Etiikkaa monitieteisesti. Kuopion yliopiston julkaisuja*. Hoitotieteen laitos.
- Kylmä J., & Juvakka T. (2012). *Laadullinen terveystutkimus*. Edita Prima.
- L 1285/2016. Nuorisolaki. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285>
- L 886/2017. Laki oppilas- ja opiskeluhuollon muutoksista. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170886>
- Lappalainen, Päivi & Lappalainen, Raimo 2017. Arvotyöskentely ja motivaatio muutokseen. Teoksessa Salmela-Aro, Katariina & Nurmi, Jari-Erik (toim.) (2017). *Mikä meitä liikuttaa*. Motivaatiopsykologian perusteet. PS-kustannus. 234–245.
- Lastensuojelun käsikirja*. (2016). Lasten osallisuus. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2016. Saatavilla 14.9.2021 <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lasten-osallisuus>
- Lasten ja nuorten keskus. (i.a). Koulutukset. Nuisku-kurssi. Saatavilla 20.9.2021 <https://koulutukset.lastenjanuortenkeskus.fi/>
- Latvala, E., & Vanhanen-Nuutinen, L. (2001). Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi. Teoksessa S. Janhonen & M. Nikkonen (2003). *Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä*. WSOY.
- Laukkanen, T., Pekkarinen, E., & Vilmilä, F. (2018). Nuorisotutkimuksen etiikka. Teoksessa T. Kiilakoski, & P. Honkatukia (toim.) *Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä*. Vastapaino, 75–97.
- Launonen, P. (2007). Kirkon nuorisotyö–hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*. Nuorisotutkimusverkoston/Nuorisotutkimusseuran julkaisuja, 76, 78–89.
- Leino-Kilpi H. & Välimäki M. (2014). *Etiikka hoitotyössä*. Sanoma Pro Oy.
- Malkavaara, M., & Valtonen, M. (2019). *Uusi elämisen kulttuuri–muutos Tampereella*. Kirkon tutkimuskeskuksen verkkojulkaisuja 61

- Marková, I., Linell, P., Grossen M., & Orvig A.S. (2007). *Dialogue in Focus Groups - Exploring Socially Shared Knowledge*. Equino.
- Martela, F., & Jarenko, K. (2015). *Draivi: Voiko sisäistä motivaatiota johtaa*. Talentum.
- Marttinen, E., Dietrich, J., & Salmela-Aro, K. (2016). Dark shadows of rumination: Finnish young adults' identity profiles, personal goals and concerns. *Journal of Adolescence*, 47, 185–196.
- Maslow A. H. (1954). *Motivation and Personality*. (2.pain.) New Yor: Universal Container Corporation.
- McCabe, D., & Trevino, L. (1993). Academic Dishonesty: Honor Codes and Other Contextual Influences. *Journal of Higher Education* 64 (5), 522–538.
- Metsämuuronen, J. (2002). *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä*. International Methelp.
- Nousiainen, L. (2007). Osallisuuden portaat – Arvioinnin tueksi. Saatavilla 10.8.2021 <https://pinskupakki.fi/kasvuymparisto/pinskupedagogiikka/yhteisokasvatus-ja-osallisuus/osallisuuden-portaat>.
- Nurmi, J. E. (2003). Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa: P. Lyytinen, M. Korkiakangas, & H. Lyytinen (toim.) *Näkökulmia kehityopsykologiaan: kehitys kontekstissaan*. WSOY.
- Pekkarinen, E., & Myllyniemi, S. (2017). *Opin polut ja pientareet*. Nuorisobarometri 2017.
- Pelkonen, R. & Louhiala, P. (2002). Ihminen lääketieteellisen tutkimuksen kohteena. Teoksessa S. Karjalainen, *Tutkijan eettiset valinnat*. Gaudeamus, 126–136.
- Poijula, S. (2018). *Muutosten kohtaamisen taito*. Kirjapaja.
- Porkka, J., & Huomo V. (2017). *Rippikoulun kehittävä arviointi*. Kirkkohallitus. Helsinki. Saatavilla <https://evl.fi/documents/1327140/51458758/Rippikoulun+kehittävä+arviointi/274ab4ed-fae8-7d10-cab9-dea7e3fa4661>
- Porkka, J. (2019). *The young confirmed volunteers of the Evangelical Lutheran Church of Finland: Motivation, religiosity, and community*. Diakonia-ammattikorkeakoulu.

- Porkka, J., & Tervo-Niemelä, K. (2021). Rippikoulu ja nuoren hyvinvointi.
- Porkka, J., & Valtonen, M. (2020). *Innostava ja kohtaava kasvatus: Kirkon kasvatuksen barometri 2020*. Kirkon tutkimuskeskus.
- Pyykkönen, T. (2012). *Yksi käsite, monta merkitystä: käsitetutkimus 2000-luvun hyvinvointitutkimuksesta* [Pro gradu-työ Lapin yliopisto] Saatavilla 20.8.2021 <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61570/Pyykk%C3%B6nen.Toppias.pdf?sequence=1>
- Ruusuvuori J., Nikander P., & Hyvärinen M. (toim.) (2010). *Haastattelun analyysi*. Vastapaino.
- Reiss, S. (2000). *Who am I? The 16 Basic Desires that Motivate Our Actions and Define our Personalities*. Berkley Books.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. *American psychologist*, 55(1), 68.
- Rönkä, A. (1999). Sosiaalinen selviytyminen lapsuudesta aikuisuuteen. *Psykologia*, 34, 181-185.
- Salmela-Aro, K. 2011. Mikä nuoria liikuttaa? Uupumuksesta iloon. *Tieteessä tapahtuu* 29 (4-5), 3-6.
- Salmela-Aro, K., & Nurmi, J. E. (2017). *Mikä meitä liikuttaa – motivaatiopsykologian perusteet*. PS-kustannus.
- Salmela-Aro, K., & Upadyaya, K. (2014). School burnout and engagement in the context of demands–resources model. *British Journal of Educational Psychology* 84(1), 137–151.
- Siirto, U. (23.2.2018). *Uskontolukutaito sote-aloilla*. [Luentotalenne]. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla <https://eu.bbcolab.com/collab/ui/session/playback>
- Siltala, J. (2020). Nuoret henkilökohtaisen toivon ja yleisen näköalattomuuden ristivedossa. *Hyvää työtä! Nuorisobarometri 2019*.
- Simpura, J. (2012). Taasko keisarin uudet vaatteet? Koettu hyvinvointi eurooppalaisessa puntarissa. Saatavilla 20.10.2021 <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104460/simpura.pdf?sequence=1>

- Sinclair, R. (2004). Participation in practice: Making it meaningful, effective and sustainable. *Children & society*, 18(2), 106–118.
- Sosiaali- ja terveysministeriö (2018). Hankkeet ja säädösvalmistelu. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma 2016–2019. Saatavilla 9.10.2021: https://stm.fi/documents/1271139/4919814/LAPE_esite_P%C3%A4ivitys_03_2018_FI/d41b4b22-7339-4048-b23a-adf1575994e6/LAPE_esite_P%C3%A4ivitys_03_2018_FI.pdf
- Summanen, A. M., Rumpu, N., & Huhtanen, M. (2018). *Oppilas- ja opiskelija-huoltolain toimeenpanon arviointi esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa*. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Julkaisut 4: 2018.
- Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen linjaus 2015. (2015). Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Kasvatus. Saatavilla 10.10.2021 <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Meid%C3%A4n+kirkko+-+Kasvamme+yhdess%C3%A4.pdf/0dafb081-00f0-f8ac-34d2-4b8e67ed420f?t=153423108600>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (2019). Kasvatus. Rippikoulujen itsearviointi 2019. Saatavilla 10.10.2019 <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/rippikoulu/rippikoulujen-itsearviointi>
- Stiglitz, J. E., Sen, A., & Fitoussi, J. P. (2009). Report by the commission on the measurement of economic performance and social progress. Saatavilla 9.10.2021 <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.215.58&rep=rep1&type=pdf>
- Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. (2021). Tilastot ja data. Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2021. Saatavilla 8.9.2021 <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lasten-ja-nuorten-hyvinvointi-kouluterveyskysely>
- Thitz, P. (2013). *Seurakunta osallisuuden yhteisönä* [Väitöskirja, Diagonia-ammattikorkeakoulu]. Diagonia-ammattikorkeakoulu. Tutkimuksia 40. Saatavilla 13.5.2021 https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/12703/urn_isbn_978-952-493-214-1.pdf
- Timonen, J., Niemelä, M., Hakko, H., Alakokkare, A., & Räsänen, S. (2021). Associations between Adolescents' Social Leisure Activities and

- the Onset of Mental Disorders in Young Adulthood. *Journal of youth and adolescence*, 1-9.
- Toikko, T., & Rantanen, T. (2009). *Tutkimuksellinen kehittämistoiminta: Näkö-kulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon*. University Press.
- Tuominen, H. (2017). Suuri ihme: Rippikoulusuunnitelma 2017. Saatavilla [https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Suuri+ Ihme+-+ Rippikoulusuunnitelma](https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Suuri+Ihme+-+Rippikoulusuunnitelma).
- Turun seurakunnat. (2019). *Kirkko Turussa ja Kaarinassa - yhteinen strategia*. Kaarinan seurakunnan strategia 2016 – 2019. Saatavilla 9.7.2021 https://www.turunseurakunnat.fi/documents/4061184/0/TURUNJAKAARINANSRK_strategia_suomi_saavutettava.pdf/a9fbb9e8-0cfe-e488-2438-e0a18449cfd3?t=1606060383935
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). Ohjeet ja aineistot. *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Saatavilla 15.9.2021 https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf
- Upadyaya, K., & Salmela-Aro, K. (2013). Development of school engagement in association with academic success and well-being in varying social contexts: A review of empirical research. *European Psychologist*, 18(2), 136.
- Valtonen, A. (2005). Ryhmäkeskustelut – Millainen metodi? Teoksessa J. Ruusuvoori, & L. Tiittula (toim.), *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus* (s. 223–241) Vastapaino.
- Warren, C. (2002). Qualitative interviewing. Teoksessa J., & Holstein, J. (toim.), *Handbook of interview research. Context and method*. Sage Publications Inc, 83–10.
- Vilka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. PS-kustannus.
- Väestöliitto. (2021). Vaikuttaminen. Lausunnot-ja-kannanotot. Saatavilla 1.9.2021 <https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2021/04/7737cd28-nuorten-hyvinvointi-vaatii-hallitukselta-kiireisia-toimenpiteita.pdf>

Väyrynen, P., Saaristo, V., Wiss, K., & Rigoff, A. M. (2009). Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ammatillisissa oppilaitoksissa: Perusraportti kyselystä vuonna 2008.

Itsearviokyselyn väittämä	Kaarina	Kaarina	Muu Suomi	Muu Suomi	Poikkeama	Poikkeaman merkittävyys
	keskiarvo	N	keskiarvo	N		
Minun oli hyvä olla rippikoulussa	5,67	122	6,06	15792	0,39	***
Minulla oli rippikoulussa hauskaa	5,76	122	6,14	15792	0,38	***
Sain rippikoulussa uusia ystäviä	5,77	122	5,51	15792	0,26	
Ystävyysuhteeni syvenyivät rippikoulun aikana	5,20	122	5,23	15792	0,03	
Rippikoulussamme oli hyvä yhteishenki	5,32	122	5,89	15792	0,57	***
Rippikoulussa sain olla oma itseni	6,27	122	6,27	15792	0,00	
Minun oli turvallista olla rippikoulussa	6,43	122	6,48	15792	0,05	
5.8: Olin mukana valmistelemissa ja toteuttamassa rippikoulun hartauksia ja jumalanpalveluksia	5,97	122	5,57	15792	0,40	**
5.9: Rippikoulumme hartaudet ja jumalanpalvelukset koskettivat minua ja elämääni	4,33	122	4,39	15792	0,06	
5.10: Osallistuminen seurakunnan yhteisiin jumalanpalveluksiin rippikoulun aikana oli minulle tärkeä kokemus	3,73	122	4,09	15792	0,36	**
5.11: Olin mukana valmistelemissa konfirmaatiojumalanpalvelusta	4,75	122	4,56	15792	0,19	
5.12: Rippikoulun aikana rohkaistuin rukoilemaan	3,52	122	4,14	15792	0,62	***
8.1: Minusta oli hyvä, että oli mahdollisuus ehtoolliselle ennen konfirmaatiota	5,58	103	5,95	13960	0,37	**
8.2: Ehtoollinen oli minulle merkittävä kokemus	3,59	103	4,19	13960	0,60	***
9.1: Uskon, että Jumala on olemassa	3,36	122	3,98	15792	0,62	***
9.2: Usko Jumalaan vahvistui rippikoulun aikana	3,41	122	3,99	15792	0,58	***
9.3: Uskon, että Jeesus on noussut kuolleista	2,82	122	3,74	15792	0,92	***
9.4: Opin rippikoulussa uusia asioita kristinuskosta	4,73	122	5,26	15792	0,53	***
9.5: Rippikoulussa käsiteltiin elämäni kannalta tärkeitä asioita	4,44	122	4,58	15792	0,14	
9.6: Kristinuskolla on merkitystä elämässäni	3,81	122	4,22	15792	0,41	**
9.7: Pääsin vaikuttamaan rippikouluni sisältöihin	4,61	122	4,72	15792	0,11	
9.8: Tunnen myötätuntoa heitä kohtaan, jotka ovat heikommassa asemassa kuin minä	5,83	122	5,77	15792	0,06	
9.9: Ympäristön suojelemiseen liittyvät asiat ovat minulle tärkeitä	5,66	122	5,57	15792	0,09	
9.10: Haluan kuulua kirkkoon	4,93	122	5,01	15792	0,08	
9.11: Toivon, että rippikoulun jälkeen löydän oman paikkani seurakunnassa	3,89	122	4,24	15792	0,35	*
9.12: Tiedän, mitä toimintaa seurakunnassa on tarjolla minulle	5,48	122	5,25	15792	0,23	
9.13: Yhteyteni seurakuntaan vahvistui rippikoulun aikana	4,06	122	4,38	15792	0,32	
9.14: Iloitsen elämästäni	5,85	122	5,89	15792	0,04	
10: Minkä kouluarvosanan annat rippikoulullesi?	8,57	122	8,86	15792	0,29	***
11.1: Sukupuoleen liittyvät kysymykset (kysymys poikana, tyttönä tai muunsukupuolisena olemisesta), olivat esillä rippikoulun aikana monipuolisesti	4,08	100	4,22	14145	0,14	
11.2: Rippikoulu-aika on vahvistanut näkemystäni sukupuolisuudestani	2,85	98	3,56	14102	0,71	***
11.3: Pystyin ilmaisemaan avoimesti ajatukseni sukupuolisuudesta ja seksuaalisuudesta	5,43	98	5,20	14100	0,23	

*** erittäin merkittävä

** merkittävä

* jonkin verran merkittävä

LIITE 1. Taulukko 1. Kaarinan ja muun Suomen vastauksien vertailua rippikoulun itsearviokyselyssä 2019(Kirkkohallitus, 2019)

LIITE 2. Tutkimuksen saatekirje isosille ja suostumus ryhmäkeskusteluun

Hei, tule yhdessä kehittämään isostoimintaa ja opi samalla jotain itsestäsi! 😊

Kutsun Kaarinan seurakunnan isostoimintaan osallistuvia kolmeen keskusteluryhmään. Keskusteluissa kerään teidän isosten käyttäjäkokemuksia testattavasta elämäntilannekyselystä ja kehitysehdotuksia tulevan isostoiminnan toteutukseen.

Suoritan ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintoa, arvo- ja yhteisölähtöisen työn kehittäminen, Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulussa, jonka opinnäytetyö tämä tutkimus on. Tutkimuksen toimeksiantajana on Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulu, jonka tuottamaa 3X10D-elämäntilannemittarin digitaalista Zekki-versiota pääsemme kokeilemaan. Tämän tutkimuksen tarkoitus on selvittää, miten elämäntilannemittarin tuottama tieto auttaa nuorta tiedostamaan omat kehitystarpeensa ja miten seurakunnan isostoiminta voi tukea häntä näillä elämänalueilla.

Tuotetun tiedon avulla kehitetään elämäntilannemittarin tarkoituksenmukaisuutta ja käytettävyyttä. Tieto kerätään ryhmäkeskusteluilla, jotka tallennetaan äänitiedostoiksi myöhemmin muistiin kirjattavaksi. Mittarin henkilökohtaiset elämäsi liittyvät vastaukset eivät kuulu tähän tutkimukseen. Keskustelijoiden tiedot tai yksilöidyt vastaukset eivät tule julki missään vaiheessa tutkimusta. Kerätty aineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua syksyllä 2021. Tutkimuksen tulokset julkaistaan Kaarinan seurakunnassa järjestettävässä tiedotustilaisuudessa ja isostoiminnan tapahtumassa syksyllä 2021 sekä Theseus- tietokannassa.

HUOM! OSALLISTUMALLA RYHMÄKESKUSTELUUN ANNAT SUOSTUMUKSESI KERÄTYN TIEDON KÄYTTÖÖN TUTKIMUKSESSA.

Liittymällä ryhmäkeskusteluun suostut siihen, että antamiasi tietoja käytetään Kaarinan seurakunnan isostoiminnan kehittämiseen. Voit kuitenkin keskeyttää tutkimukseen osallistumisen, milloin tahansa ilman, että sinun täytyy perustella keskeyttämistäsi.

Kiitos kiinnostuksestasi.

Saat tarkempaa tietoa ja ryhmäsi aikataulun ilmoittauduttuasi **Minnalle 044 9737318**

YAMK opiskelija Minna Glans

minnahelena.glans@student.diak.fi

LIITE 3. Tiedote huoltajille

Tiedote huoltajille Kaarinan seurakunnan toisen vuoden isostoiminnassa toteutettavasta tutkimuksesta kevään 2021 aikana.

Diakonia-ammattikorkeakoulun kehittämä 3X10D-elämäntilannemittarin pohjalta muokattu digitaalinen Zekki-elämäntilannemittari julkistettiin vuoden 2021 alussa. Kaarinan seurakunnan isostoimintaan osallistuvilta kerätään mittarin käyttäjäkokemuksia ryhmäkeskusteluissa huhti-toukokuun aikana. Nuorten osallistuminen on vapaaehtoista ja keskusteluryhmiä muodostetaan kolme, mikä suojaa nuorten anonymiteettiä.

Suoritan ylemmän ammattikorkeakoulun tutkintoa, arvo- ja yhteisölähtöisen työn kehittäminen, Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulussa, jonka opinnäytetyö tutkimus on. Tutkimuksen toimeksiantajana on Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulu, jonka tuottaman 3X10D-elämäntilannemittarin digitaalinen Zekki-versio tulee testikäyttöön Kaarinan seurakunnan isostoimintaan.

Opinnäytetyöni tavoite on tukea nuorten hyvinvointia. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten elämäntilannemittarin tuottama tieto auttaa nuorta tiedostamaan omat kehitystarpeensa ja miten seurakunnan isostoiminta voi tukea häntä näillä elämänaalueilla. Tuotetun tiedon avulla kehitetään elämäntilannemittarin tarkoituksenmukaisuutta ja käytettävyyttä. Tieto kerätään laadullisen menetelmän keinoin isostoimintaan osallistuvien nuorten ryhmäkeskusteluilla. Mittarin henkilökohtaiset nuoren omaan elämään liittyvät vastaukset eivät kuulu tutkimuksen piiriin. Haastateltavien tiedot tai yksilöidyt vastaukset eivät tule julki missään vaiheessa tutkimusta. Kerätty aineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua syksyllä 2021. Tutkimuksen tulokset julkaistaan Kaarinan seurakunnassa järjestettävässä tiedotustilaisuudessa ja isostoiminnan tapahtumassa syksyllä 2021 sekä Theseus- tietokannassa.

Lisätietoja

YAMK opiskelija Minna Glans

minnahelena.glans@student.diak.fi

LIITE 4. Fokuskeskustelun runko ja aiheeseen ohjaavat kysymykset

Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, miten 3x10D-elämäntilannemittarin tuottama tieto auttaa nuorta tiedostamaan omat kehitystarpeensa ja miten seurakunnan isostoiminta voi tukea häntä näillä elämänalueilla.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten nuoret kokivat itse mittariin vastaamisen?
2. Millaisia tarpeita ja kehittämisalueita mittari nosti esille?
3. Miten seurakunnan isostoiminta voi tukea nuorta näillä alueilla?

1. Alkuinformaatio

Osallistumalla tähän keskusteluun annat luvan käyttää tuotettua tietoa opinnäytetyön tutkimusmateriaalina. Täällä kerrottu on luottamuksellista, eikä osallistujien henkilöllisyys tule ilmi tutkimusraportissa. Ryhmäläisten keskinäinen vaitiolo esim. toisten osallistumisesta mainittava.

2. Arvio rippikoulusta ja isostoiminnasta

Millainen oli oma kokemuksesi rippikoulusta?

Mikä sai sinut lähtemään mukaan isostoimintaan?

Mitä toivoit isostoiminnalta?

Mitkä toiveesi toteutuivat, mitkä eivät?

Oliko toiminnassa jotain, mitä et osannut odottaa?

Miten isostoiminta voisi tukea sinun elämääsi parhaiten?

3. Zekki-kysely

Olitko ennen tätä tilaisuutta vastannut 3x10D-elämäntilannemittarin kysymyksiin tai digitaaliseen Zekki-kyselyyn?

Millaista kyselyyn vastaaminen oli?

Mistä syystä pidit tai et pitänyt kyselyyn vastaamisesta?

Mikä tai mitkä mittarin kysymyksistä ovat mielestäsi tarpeellisia?

Mitkä kysymykset ovat mielestäsi turhia?

Mitä kysymyksiä tai mistä aiheesta olisi pitänyt kysyä?

Miltä ajatuksia omien tulosten näkeminen herätti?

Opitko tuloksia tarkastellessasi jotain uutta itsestäsi?

Mitä tuloksia olisit halunnut nähdä?

Ymmärsitkö, mitä tulokset ilmaisivat?

4. Isoskoulutus

Antoivatko mittarin tulokset uusia näkökulmia isostoiminnan sisältöihin/omiin kehitystarpeisiisi?

Miten isostoiminnassa huomioidaan Zekki-testin käsittelemiä elämänalueita?

Onko mittarin tuloksista hyötyä isostoiminnan sisältöjen suunnittelussa?

Millaisissa asioissa isostoiminnassa voisi ottaa tulokset huomioon?

Missä vaiheessa isostoimintaa mittaria kannattaisi käyttää?